

== Volja po pošti: ==
za celo leto naprej .. K 60.—
za en mesec .. K 5.—
za izposojstvo .. K 70.—
V Ljubljani na dom
za celo leto naprej .. K 58.—
za en mesec .. K 5.—
V spravi prejemov mesečno .. 4.50
== Sobotna izdaja: ==
za celo leto .. K 10.—
za izposojstvo .. K 15.—

SLOVENEK

== Inserati: ==
Enostolpna poltirnica (50 mm
široka in 3 mm visoka ali sje
prostor)
za enkrat .. K 30.— po 50 v
za dva- in večkrat .. K 45.—
Ob sobotah dvojni tarif.

== Poslanec: ==
Enostolpna poltirnica K 1.—
lahja vsak dan izvzemiti po
nedeljek in dan po praznikih
ab 5. art. zjutra.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Kopiral se ne vračajo; neizbrana pisma se ne
sprejemajo. Telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Majlanske št. 650 za naročnine in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7583.

Spor u svetu štirih.

(Posebno poročilo »Slovenec«.)

Bern, 22. marca. Iz krogov pariške konference poročajo: V zadnjih dneh so se odnošaji med italijansko delegacijo in njenimi zavezniki nenadoma poostri. Vsa znamenja pričajo, da se razgovori Orlando z Wilsonom, Lloyd Georgeom in Clemenceaum bili zelo živahni in da niso privedli do soglasja, ki ga je Orlando pričakoval. Trdovratno stališče Italije zavezniške kroge, osobito ameriksne, zelo razburja, ker ogrozi razbiti konferenco. Podrobnejše proučevanje spornih vprašanj vedno bolj jasno kaže, da ima Italija na svoji strani izključno le Francijo, ki zopet rabi italijanske pomoči pri svojem načrtu popolne zdrbitve nemške državne moči. Amerikanci in angleški diplomatični krogi označujejo italijanske zahteve za pretrane v primeri z njenimi žrtvami.

Italijansko časopisje proti Angliji.

(Posebno poročilo »Slovenec«.)

Bern, 21. marca. Zadnje dni se ponavljajo v italijanskem časopisju vedno ostrejši napadi proti Angliji, kateri očitajo, da si hoče osvojiti gospodstvo nad celim svetom. Na mirovni konferenci kaže skoro očitni desinterese pri francosko-nemških in italijansko-jugoslovanskih spornih vprašanjih. Zasedla je Carigrad in Smirno, pobrala najvažnejše kolonije, spravila v svoja pristanišča skoraj vse nemško trgovsko in vojno brodovje in njeni vojni cilji so doseženi. »Corriere della Sera« pravi, da hoče Anglija postati neomejeni gospodar nad svetom in s tem podvreči Evropo potom brodovja britski kontroli. Iz tega vzroka vstraja Anglija pri vpeljavi prostovoljnega sistema v Nemčiji, kar nasprotuje načrtu maršala Focha. List ostro napada angleško politiko, ki svojega naklonjenja do Jugoslovancov niti ne skriva in očita Lloyd Georgeu dvoumnost njegovih političnih ciljev.

Pred plazom.

Ko je Wilson moral odpotovati iz Pariza v Ameriko, je to storil skrajno nerad. Zaveda se, da je bodoči razvoj sveta odvisen od tega, kako hitro in na kak način se bo sklenil mir. Dne 3. t. m. je ob dohodu v Ameriko imel v new-yorskem gledališču Metropolitan velik govor, v katerem je dejal: Ne vrnem se več prej iz Pariza, preden tam ne bo vse končano. In prosim

Boga, da bi se to v interesu miru in sveta čimprej zgodilo!

Ne udajajmo se iluzijam! Mirovni posvet naj čimprej sklene pravičen mir, ali pa ga on nikdar več sklepal ne bo. Wilson čuti to bolj kot drugi može, ki jim je slučaj dal za sedaj v roko usodo celega sveta. Večina teh ljudi živi še danes v trdnem prepričanju, da se danes da mir sklepati po vzorcu dunajskega kongresa, in so med njimi, ki jim Hoffmannova metoda iz Litovskega Bresta prav dopada. To vse so sicer znane stvari, toda dogodki dneva nam vlevajo, da se še enkrat pečemo s tem problemom, ker vse kaže, da je kriza pod vrhom in da se pričinja katastrofa.

Italijanski sottotenente, mlad visokošolec, je te dni dejal v razgovoru z nekim Slovincem v okupiranem ozemlju: »Kaj imam od vsega tega, da sem študiral? Rekli so nam, da se borimo proti germanskemu imperializmu in kapitalizmu. Danes pa vidim, da je naš imperializem ravno tako hud in nevaren!« Morda je veliko takih mladih moč med Italijani, morda je on sam, ki tako misli in govori. Toda misel je padla in zrasti je mogla le iz presojanja položaja, ki ga ustvarja mirovna konferenca s svojim predvojnimi imperialističnimi naziranjem.

V ljudstvih se vedno bolj utrjuje zavedanje, da nam Pariz miru ne bo prinesel. Morda bi danes še bil čas za to, morda ni še vse zamujeno, Wilson hiti, a tistim, ki ga ne slušajo, se ne mudi.

In vendar je svet desetorice, ki se posvetuje v Parizu, podoben možu, ki sedi pod goro in sanja o svoji moči in bogastvu, se divi divji planinski romantiki, od zgoraj pa se z vedno rastočo brzino vali nadenj plaz. Plaz drvi, mož pred njim pa sanja.

Boljševizmo, povzročeno po imperializmu kapitala, je bolesten, toda umljiv izraz obupane človeške duše, ki išče izhoda iz razmer, v katerih je človek obsojen na smrt, človeško dostojanstvo ponižano in teptano, človeška osebnost zamenjana s številko in človekova moč in njegov razum odtehtan z mrtvim denarjem. Dva ekstrema si stopata nasproti. Oba oborožena, za obema milijoni organiziranih ljudi, oboroženih od pete do temena, pripravljeni, da se začno pobijati v imenu svobode. Poražena je ležala Rusija pod nogami Nemčije, a ta poražena Rusija je s svojo idejo strla osrednji velesili. Poražena Nemčija je danes strah zapadnim veleevlastem. Boje se, da ne bi se boljševiška Rusija in špartakovska Nemčija združili v boj proti njim. In sedaj je na vrsti komunistična Mažarska. Ententa bo zasedla skoro celo

Ogrsko, da prepreči razvoj komunistične moči, toda pozablja, da so bajoneti proti ideji prešibko orožje.

H koncu gremo. Plaz se bliža možu, ki sanja v dolini. Še je čas! Prebudi se iz sanj, o moči sanjajoči svet desetorice v Parizu, skleni mir, pravičen za vse, mir, ki bo slonel na večno veljavnih načelih pravice in ljubezni, mir med brati! Ne znaš tega? Ne veš, kaj je to? Tvoje ure so štete!

Le ena sila je, ki spravi v red razruvano živčevje raztrpčenega človeka, a te sile ne priznava! Ta krščanska pravičnost in krščanska ljubezen je tuja vsem, ki govorijo o miru v Parizu. Če bi umevali to veliko misel ter hrepenenje mrcvarjenega človeštva, ne bi se naslajali na okupacijah tujih dežel, ne bi prihajali med mirne narode sejat sovražstva!

Kdor išče mir, ga najdel! Kdor išče meč, pod njim pogine!

Dr. A. Gosar:

Boj delamrznosti.

I.

Ljudje nočejo delati. Vse vprek tožijo, da se mnogi niti za dobro plačo ne — oprimejo dela, marveč raje lenarijo in postopajo, ter vrh tega še zahtevajo, da bi jih država podpirala. Mnogo je takih, ki kratkoma trdijo, da je država dolžna skrbeti zanje, ter pricipijelno odklanjajo vsako delo. Zlasti med bivšimi vojaki, kakor tudi med begunci ne manjka takih duhov.

Drugi se sicer še zavedajo, da je najprej dolžan vsakdo sam skrbeti zase, izogibljajo pa se kljub temu produktivnemu delu. Iščejo le ugodne prilike, da morejo svojega bližnjega obrati in ociganiti, kolikor se pač da, ter si tako z lahkoto »prisluziti« kolikor in še več kot rabijo za vsakdanje življenje. Sploh je dobil pri nas pojem »zaslužka« jako čudno vsebino. Včasih smo smatrali kot zaslužek samo plačilo za potrebno in koristno produktivno delo, danes pa se prišteva semkaj vse, za kar se je treba kakorkoli »potruditi«. Najbolj umazane špekulacije dajejo danes dober »zaslužek« in če vdere kak »Cene Navja« ubogega, do kosti sestradanega reveža za kosček kruha do zadnjega vinarja; imenuje to tudi zaslužek.

Ljubitelji takega »zaslužka« so sedaj pri nas močno zastopani. Če smo pred vojno vedno tožili, da naši ljudje nimajo pravega smisla za trgovino, tedaj lahko rečemo, da se je tekom zadnjih ta čut med njimi dobro razvil. Žal, da se je to zgodilo največ v tisti smeri, ki ne dela trgovskemu stanu posebne časti. Če, hvala Bogu, ni

mamo v naši deželi zastopnikov izvoljenega ljudstva, tedaj nam tega pač ni treba biti žal, saj jih maksidko izmed domačinov prav dobro nadomestuje.

Tretje vrste ljudje so sicer voljni nastopiti to ali ono službo, ter se tudi oglašajo zanje, toda iščejo le taka mesta, kjer bi jim v resnici ne bilo treba dosti ali nič delati, vsaj kaj težkega ne. Mladi, zdravi in krepki ljudje se ponujajo za uradne sluga, vratarje itd., kratko za mesta, ki so skoraj izključno pridržana invalidom. Da bi se lotili resnejšega ter tudi boljše plačanega dela, do tega se ne dajo pripraviti.

Najmodernejši pa so oni, ki so se nalezli »boljševiškega« duha — kakor namreč oni to strujo umevajo — ter odklanjajo sleherni delo, češ, da je na svetu še vsega več kot dovolj, ter da je treba najprej to vzeti bogatinom ter razdeliti med reveže. Potem šele bomo mislili na delo, h kateremu bo seveda najprej pritegniti one, ki žive sedaj v izobilju in blagostanju. Ti ljudje čakajo le, kdaj se bo pričela velika delitev zemeljskih dobrin, da ne bi zamudili ugodne prilike, ter se prepozno oglašili za svoj delež. Tudi takih prenapetih in sanjavev v naših dneh ni ravno malo.

To je torej slika naših razmer. Če vzamemo vse te ljudi skupaj, tedaj lahko rečemo, da tvorijo ti delamrzniki dementi zelo visok odstotek vseh naših delavnih moči. In to pomeni z narodno-gospodarskega stališča ogromno škodo, katere ne bomo mogli kar tako nadomestiti. Ako pa sploh hočemo to izgubo kakorkoli popraviti, ali vsaj zmanjšati, moramo premisliti, kje tičijo glavni vzroki, da se je delamrznost med ljudmi tako zelo razpasla.

Vzrokov, da so se ljudje odvadili dela, ter se tako polenili, je gotovo več.

Med prvimi moramo omeniti dolgo vojaško službovanje, kakor tudi življenje po taboriščih. Avstrijski vojaški sistem — drugi menda tudi niso dosti boljši — je bil uprav klasičen načrt za vzgojo lenuhov. Zlasti življenje v zaledju po raznih vojašnicah je bila izvrstna šola za lenuhe. Sicer pa, čemu bi se čudili, da je vojna tako vplivala, saj nam je celo prej vojaščina navadno izkvarila ravno najboljše fante, da jim po triletni službeni dobi delo ni več dišalo.

Kar pa so doživeli vojaki v svoji službi, to so okusili še v hujši meri begunci po raznih taboriščih. Taboriščni sistem je bil prava nesreča za državo in za begunce same. Cela dolga štiri leta posedati po barakah brez pravega posla in smotra — katerega bi se to ne bi prišlo,

LISTEK.

Ivan Bežnik: **Jetniki.**

Radi smešne krivde so me prijeli in vrgli v ječo, v kateri so pred nedolгим časom trpeli politični osumljenci iz razlogov, bolj smešnih kot moja krivda. Žal mi je bilo, da jim nisem bil podoben.

Naš stolp, v katerem smo bili zaprti, je bil visok, okrogel, zatohel in obrnjen proti umazani reki. Okna, ki so bila podobna vsemu, samo ne oknom, so bila polna glav, bledih in razkuštranih. Če si šel mimo in nisi videl ne groze in ne krivic teh dni, si mislil, da je oživela mrtvašnica. Če si pokazal s ceste jabolko, so glave izginile, da so imele prostora roke, ki so se stezale, suhe in žilave... doseči niso mogle nič, stolp je bil previsok. Bledolični mestni smrkavec se je spomnil na šalo, pokazal je kos belega kruha. Roke so se stegnile, usta so se spacičila, oči so se čudovito napele. Nekdo je odlomil desko in splezal na streho nižjega prizidka. Straža je pomerila s puško... dolgin je pobral opeko. Niti puška se ni sprožila, niti ni zletela opeka vojaku na glavo. Dolgin je zlezal nazaj v ječo. Smrkavec z belim kruhom se je smejal.

Temne stopnjice, smrad, vlažne črne stene, od katerih je kapljala umazana vo-

da, luža na tleh, okrogli čudni prostor v drugem nadstropju, prenapolnjen z osumljenci, me je obdal z grozo, ko sem vstopil. Nekaj nepopisnega je ležalo v mrazu mračnih sten in obrazov.

Na deskah ob steni so ležali in na golih tleh sredi prostora, sedeli so in hodili med ginečo tja in sem, nategovali vratove in obraze, premišljali in kleli.

Ko so zagledali nas prišlece, so vsi obstali, dvignili glave in razširili zenice. Izraz začudenja, nezadovoljstva in radovednosti obenem so kazali njih obrazi, pomelžiknili so z očmi in dejali:

»Koliko vas je? Ni prostora! Ven!«

»Tiho!« je rjul paznik. Eni so mahali z rokami, drugi so stali široko s pestmi v hlačnih žepih.

»Ali nas boste vsolili?« je metal umazanec karte pred seboj na deski.

»Tiho! Jutri gredo drugam,« je dejal paznik.

»Čez koliko mesecev, pravite?« je vpraševal nekdo z rjavo poraščeno brado.

»Kuš!« je pozdravil paznik in šel.

Družba nas je nagosto obdala. Vsi umazani, izmučeni, porastli, večinoma bosi in napol razgaljeni. Mladenci z malomarnim nasmehom, živimi očmi in krepkimi rokami. Veliki Bosanec je segal skoraj do stropa in gledal mežikaje.

»Ali ste tudi vi barabe?«

Smejali so se. Vprašali so nas, čemu smo prišli. Tovarištvo, ki nastane, sloni na

tem ravnotežju: biti enak. Obrnejo se proč in ne vedo nič več, niti ne razmišljajo o tem. Lahke je v srcu, ne razbija si duše in igra na karte.

Nekdo je dejal, da je čisto nedolžen, temu so se smejali in mu niso verjeli.

»Imaš tobaka?«

Nekdo mi je s čudovitimi grimasami na obrazu kazal, naj zatajim, če ga imam. Dal sem vseeno cigareto.

»Imaš kruha?«

Žid me je prosil in zatrjeval, da ni pokusil že tri dni ničesar. Zatajil sem kruh.

»Tu pri nas je dobro,« se je režal je tični bledoličnik. »Živimo imamo. Od vodnjaka do stranišča je en korak...«

»Ne verjemi temu,« se je vtaknil naglo v besedo drugi, ki je iskal intimnih zvez z menoj, nagnil se do mene in mi pošepnil: »Imaš kruha?«

»Nimam,« sem pošepnil jaz. Ta mi ni verjel.

»Spal boš pri meni. Druga spodim proč. Ta krače. Če mi daš malo kruha... Prodaj ga...«

Nisem ga dal, da se je oddaljil. Mladi Hrvat, ki mi je ugajal po svoji moči in vednim nasmehom v belih zobeh, je vstal poleg mene.

»Sediva, brate!«

Sedla sva na vlažna tla in raztegnila nogi.

»Daj mi cigareto!«

Ko je zvižal tobak, je dejal: »Vse je

neumno! Imaš ognja? Hvala!« Prižgal je cigareto. »Vse je glupo!«

Bosanec, ki je položil karte na desko, je vprašal: »Ali si ubil otca, Marko?«

»Nisem ga,« je dejal Hrvat in spuščal cigareten dim pred se. »A da sem ga, ne bi delali z mano tako.« Nato se je nagnil do mene: »Imaš kruha?«

Zamislil se je. Suh kostenjak je prinesel na prodaj cigarete: »Petnajst krajcarjev...«

»Fuji!«

»Bosanski tobak je.«

»Židovski je! Idi!«

»Kupiš uro?«

»Idi!« Šel je. Hrvat je pušil. »Pravo?«

Kaj je pravzaprav pravo? Jaz poznam pravo moje matere. Moje matere ne pozna nihče. Še jaz je nisem poznal...«

»Brata ubij, to je pravo!«

»Tiho! Pijan si!«

Nekdo je prinesel v umazanih rokah kos kruha: »Deset kron.«

Dva sta segla v žep, tretji na priigrani kupček bankovcev pred seboj. Četrty je dejal: »Dvanajst kron!«

Prvi trije so pogledali ščenastor »Gobecl«

»Denarja ne jem.«

»Kilavecl Požeruh!«

Hrvat Marko je pravil dalje: »Imam pisma. Moja mati je stara. Štirinajst sinov in hčera nas je imela. Ne vem za nobenega več. Zase vem. Češ brati?«

da se odvadi delati ter postane mojster v ubijanju zlatega časa?

Pripomniti pa moramo še nekaj. Stara Avstrija je, menda v dobri zavesti, da se bliža njena smrt, briljantno razpisala z denarjem. Priznavala in izplačevala je najrazličnejše podpore v takih zneskih in takim ljudem, da je skoraj neverjetno. Če bi bili dobili ves po nepotrebnem razmetani denar res le potrebni ljudje, bodi! Opo mogli bi si lahko in tako bi ves denar vendar ne bil naravnost zavržen. Tako pa so šli milijoni in milijoni v žepe bogatašev in vsled tega tudi veliki masi ljudstva ni bilo mogoče odrediti vsaj drobtinice. In tako so izplačevali vse vprek ogromne svote, ljudje pa so se razvadili, ter zahtevali, da mora skrbeti zanje država. Posledica tega je bila, da se je marsikdo polenil ter živel le na račun države. Saj se je tudi tako dobro živelo!

Tretji vzrok, da so se ljudje odtujili delu, pa je obilica denarja, ter neurejene razmere na gospodarskem trgu. Zdi se, da si o kvarnem vplivu teh dveh dejstev na ljudstvo mnogi niso popolnoma na jasnem. Zato je potrebno, da si to točko nekoliko natančneje ogledamo.

Z množino denarja, ki je med vojno rapidno rasla, je padala tudi njegova vrednost. Cene blagu so se skokoma dvigale in ker je vsled tega nastopilo še občutno pomanjkanje najvažnejših življenskih potrebščin, so se zlasti zanje neprimerno zvišale. Vedno nove množine denarja, ki so venomer prihajale med ljudi, so itak že samepo sebi porušile ravnotežje na gospodarskem trgu, vsled pomanjkanja važnih življenskih potrebščin, pa so dobile naše gospodarske razmere sploh popolnoma drugo lice, kot so ga prej imele.

Kdor je tudi v teh razmerah pošteno vršil svoj posel, je moral največkrat bridko stradati ter trpeti pomanjkanje na vseh koncih in krajih. Plaćilo za vestno in pošteno delo navadno ni zadoščalo niti za najskromnejše življenje. Mnogim sta se vest in čut za poštenost dolgo upirala, ter jim branila, da bi krenili na umazano pot izkoriščevalcev in izžemalcev ljudstva. Porabili so svoje prihranke, nakopali si dolge, toda vojne le ni hotelo biti konec, živeti pa je bilo vendar-le treba. Vrh tega pa še dobri vzgledi na levo in desno, največkrat ravno pri ljudeh, kjer bi tega nihče ne pričakovali! Enkrat, dvakrat je tak sramežljivec porabil v stiski ugodno priliko in bil je na dobri poti, ki je vodila brez posebnih težav do mestnega »zaslužka«.

Hote in nehoti so ljudje na ta način postali prekupčevalci, spekulanti in navijači cen. Ugodnih prilik za tak »zaslužek« je bilo vedno dovolj, ter jih je dovolj tudi sedaj. Praksa in pa obilica vzgledov na vseh straneh so v ljudeh zamorili čut poštenosti. Iz prekupčevalcev in spekulativcev iz zadrege so se polagoma izučili pravcati mojstri v odiranju ljudi in navijanju cen!

Narodno predstavništvo.

LDU Belgrad, 21. marca. (JDU) Predsednik dr. Draža Pavlovič odpravlja sejo narodnega predstavništva. Zapisnik seje se odobri brez ugovora. Nato se prečitajo prošnje in pritožbe, ki se odstopijo odboru za prošnje in pritožbe.

PRVI PRORAČUN JUGOSLAVIJE.

Finančni minister predloži parlamentu zakonsko predlogo o dovolitvi kredita

v iznosu 130.000.000 dinarjev za redne in izredne potrebe vsega kraljestva. Kredit je razdeljen nastopno: Vojno ministrstvo 22 milijonov 500 tisoč dinarjev, ostala ministrstva za Srbijo 13 milijonov, državne oblasti za Hrvatsko in Slavonijo 3 in pol milijona dinarjev, v Bosni in Hercegovini 3 milijone dinarjev, v Banatu, Bački in Baranji 2 milijona dinarjev, v Sloveniji 2.700.000 dinarjev, v Črni gori 1 milijon dinarjev, v Dalmaciji 800.000 dinarjev. Vse to za osebne izdatke. Za materialne izdatke pa nastopno: Vojno ministrstvo 30 milijonov dinarjev, ostale oblasti v Srbiji 7 in pol milijonov, v Hrvatski in Slavoniji 6.700.000 dinarjev, v Bosni in Hercegovini 5 milijonov dinarjev, v Bački, Banatu in Baranji 4 milijone dinarjev, v Sloveniji 2.200.000 dinarjev, v Črni gori 1 milijon dinarjev, v Dalmaciji pol milijona dinarjev. Za celo kraljestvo se rezervira vrhu tega 15 milijonov dinarjev. Kredit za Srbijo se bo porabil po zakonu o izrednih potrebah iz l. 1914. In 1918, v novih pokrajinah pa po tamošnjih zakonih po predhodni odobritvi finančnega ministrstva. Izplačevalo se bo v Srbiji v dinarjih, v novih krajih pa v kronah po uradnem kurzu. Skupščina sprejme nujnost predloge, ki se odkaze finančnemu odboru.

INTERPELACIJE.

Nekaterim poslancem se dovoli dopust. — Predsedništvo narodnega predstavništva je prejelo nastopne interpelacije narodnih poslancev: Interpelacijo posl. dr. Dinka Puca (demokratski klub) in tovarišev na ministrskega predsednika kot zastopnika ministra za zunanje stvari o korakenju demarkacijske črte po Italijanih. Interpelacijo dr. Josipa Hohnjeca (Jugoslov. klub) in tovarišev na predsednika vlade o italijanski vojaški delegaciji v Mariboru. Interpelacijo posl. dr. Dinka Puca in tovarišev na ministra za zunanje stvari o postopanju Italijanov z gorškimi Slovenci. Interpelacijo Milana Marjanovića in Živojane Zlatanovića na vojno in finančni ministra v zadevi pospeševanja reševanja prošelj invalidskih podpor. Brez odlašanja naj se izplačajo nedvignjene invalidske podpore. Interpelacijo Cede Kostića (radikalec) in tovarišev na poštne ministra o čimprejšnji ureditvi poštne prometa in odpravi cenzure v notranjem prometu. Interpelacijo istih poslancev na finančnega ministra ter ministra za prehrano zaradi druginje in pomanjkanja monopolskih predmetov. Interpelacijo posl. Segvića (narodni klub) in tovarišev na ministrskega predsednika glede povračila onih umetnin in dragocenosti, ki so jih bivši avstro-ogrske organi odnesli iz ozemlja kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Interpelacijo posl. Miletića in Stojana Kostića na predsednika vlade zaradi preskrbe, prehrane in obnove ter popisa vojnega plena. Interpelacijo dr. Hančeka (narodni klub) in tovarišev na ministra za socialno politiko v zadevi razdelitvi zemljišč po ministru osebno in po njegovih zastopnikih. Na predlog interpelanta se interpelacija prečita. Interpelacija ostro napada ministra za socialno politiko, ker je začel z razdelitvijo zemlje v nekaterih krajih na svojo roko brez mandata od strani parlamenta in je tako ustvaril prejšnje za reševanje agrarnih vprašanj. Interpelacijo posl. dr. Lovrenčiča (Jugoslov. klub) na predsednika vlade o preganjanju Slovencev na Gorškem po italijanskih oblastih. — Predsedništvo je prejelo obvestilo, da sta odložila mandate poslanca dr. hajduk-Vojnić (Bunjevac) in dr. Vaso Glušanc. — Prečita

se dopis ministra za notranje stvari, da je bil poslanec dr. Subotić deportiran v Italijo. Predsednik se spominja nato umrlega poslanca dr. Petra Jovičića, pri čemur skupščina v znak sožalja vstane. Ker je pet predsednikov izžrebanih sekcij odstopilo, se sekcije na novo konstituirajo. Za predsednika 1. sekcije je izvoljen dr. Matko Laginja (Narodni klub), za predsednika 3. sekcije poslanec Josip Fon (Jugoslovanski klub), za predsednika 5. sekcije dr. Slavko Miletić (srbski radikalec), za predsednika 6. sekcije poslanec Mihajlo Jovanović, za predsednika 7. sekcije poslanec Šefkija Gluhić.

ADRESA.

Nato preide skupščina na čitanje poročila adresnega odbora. Poročevalac adresnega odbora predlaga v imenu odbora svedčanostni nastopni odgovor narodnega predstavništva na prestolni govor:

Vaše kraljevsko Visočanstvo! Narodno predstavništvo se podviga, da sporoči Vašemu Visočanstvu svojo srčno zahvalo za topel pozdrav, ki ste ga izročili v imenu njegovega Veličanstva kralja Petra I. preko nas vsem bratom slavnega imena Srbov, Hrvatov in Slovencev, združenih sedaj za vedno v eno narodno državo. Oni Vas prosijo, da sporočite Njegovemu Veličanstvu kralju Petru I. čustva globokega spoštovanja, priznanja in vdanosti, katera so mu zagotovila v narodu njegova vstrajnost, vera in izkazana zvestoba ter zasluge za velike narodne ideale svobode in edinstva. Od zgodnje mladosti do visoke starosti je ostal solidaren s svojim narodom v vseh dobrih in slabih časih narodnega boja in po Njem in Vašem Visočanstvu je srečno dosežen uspeh skupnih naporov.

Ti napori so ustvarili srečno možnost, da začne naše pleme, prvič odkar je nastopilo v zgodovini, svoje suvereno delo v stalnem, skupnem državnem predstavništvu v harmoničnem sodelovanju vladarja in naroda. Vse naše pleme se je borilo za pravico in jo dočakalo. Izpolnjeno je stoletno pričakovanje, kronane so stoletne muke in trpljenje ter borba vsega našega naroda, da ohrani svoje narodne značilnosti in svojo narodno posest pred tujcem. Blagoslovljen sad je rodil trud naših narodnih velikanov, naših pesnikov, politikov in mučnikov, ki so skozi stoletja živeli in trpeli in umirali v vseh delih naše proširane in lepe domovine z eno mislijo, z eno željo. Oživotvorjene so nade na temeljih, ki jih je ustvarila zmagovalna vojska pod vodstvom Vašega kraljevega Visočanstva kot vihovnega poveljnika.

Kadarkoli se spominjamo teh divnih junastev, te brezprimerne kreposti s slavo ovenčane srbske zmagovalne vojske in jugoslovanskih enot v njej, nam drhti srce ponosa in hvaležnosti. Solze nam rosijo oči za dragoceno krvjo najboljših sinov domovine, solze žalosti, vendar pa tudi utehne, ker so te junške žrtve z uspehom pripomogle k velikemu delu osvobodjenja in ujedinjenja našega naroda. Spomin nanje bo vse čase živel v srcih vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev, in se bo kot sveta tradicija prenašal od rodu do rodu. Njihovi bojni tovariši, ki so doživeli trenutek, da vidijo v varnosti veličastno zgradbo, na kateri so sodelovali, bo spremljala ljubezen in spoštovanje vsega naroda, čigar imenu so priborili v svetu slavo in sijaj, ki ne potemni nikdar. Zremo v tem trenutku v slavne dni, ko je Karađorđevića in Miloševa Srbija pričela veliko delo osvobodjenja našega naroda in na tem osvobodjenju od takrat do danes neumorno

delala. Ona je položila temelje pravične ureditve ne le političnih, temveč tudi gospodarskih in družabnih narodnih razmer.

Ta velika misel narodne svobode in družabne enakosti je pripomogla največ, da se ves naš narod enodušno zbira okrog tega čvrstega stebra naše svobode. Srbskemu narodu je za stoletne borbe in nečloveške žrve zajamčena brezmejna ljubezen in hvaležno priznanje vsega ujedinjenega naroda. Pravična stvar, ki jo je zastopala Srbija, je pridobila s močjo ideala velike kulturne narode, ki so osvobodili svet brutalne sile barbarstva.

Z globoko hvaležnostjo se spominjamo brezštevilnih veličastnih uspehov, ki so jih dosegli junaki osvobojevalci v titanski borbi za neminljivo veliko načelo človečnosti, tako v Evropi, kakor na vzhodu in na vseh drugih bojnih bojiščih. bodisi na kopnem, na morju ali v zraku. Potrudio se, da bomo tudi za naprej v dobri miru njihovi redni tovariši, kakor smo jim bili do sedaj v vojski in da postanemo vredni člani velike rod-bine svobodnega človeštva. Naš narod se v svoji zgodovinski preteklosti ni nikdar izneveril načelom, za katera se je boril proti vsem tujim navalom na naše ozemlje. Balkan mora ostati narodom, ki na njem bivajo. Ni je pogodbe, ki bi kamorkoli dopuščala, da prodira vanj in se ga polasča.

Naš narod je zadnji podlegel navalu Turkov, a prvi se je dvignil proti njim ter pozival vse svoje sosedne na sodelovanje in jih podpiral v skupnem odporu. Ko je hotela prevzeti vlogo azijske invazije Srednja Evropa, se je naš narod zopet krepko uprl in bodril svoje sosedne na Balkanu k skupnemu odporu. Pravici in svetovnemu miru smo dolžni, da trajno ponavljamo, da smo bili mi na evropskem vzhodu vedno edino zanesljivi, nevstrašeni in nepodkupljivi čuvaj velike načel pravice in svobode ter splošnih interesov miru in varnosti narodne civilizacije.

Nikakor ne zahtevamo, da nas za to na tuj račun kdo odškoduje. Na ves glas pa kličemo, da se moramo upirati, ako naj bi se kogarkoli zahteve udeležile na račun našega narodnega ujedinjenja.

Vaše kraljevsko Visočanstvo! Naš celokupni narod na Gorškem, v Trstu, Istri, na Reki, v Dalmaciji in Črni gori, v Albaniji in v delu Bolgarske, v Banatu, Bački, Bazanji, v Medijemurju in Prekmurju, na Štajerskem in na Koroškem, na Kranjskem in v Srbiji, na Hrvaškem in v Slavoniji, v Bosni in Hercegovini sledi s trepetom v duši poteku mirovne konference, kjer se rešuje o njegove zadeve. Podpiramo vsega naroda ali enega njegovega dela je mednarodna zločina. Čustva mednarodne solidarnosti ga morejo onemogočiti.

To je samo po sebi razumljivo in mi pričakujemo v zavesti svoje pravice, svojih žrtv in svoje moči, da nas razumejo vsi oni veliki in mali, katere smo razumeli tudi mi in ki so tudi nas razumevali do sedaj. Za Evropo ne more pričeti nova doba življenja, ako se po invazijah z vzhoda in s severa omogoči sedaj tretja invazija, pa naj bi bila s katerekoli strani. Amerške zedinjene države, ki so se bojevale, da omogočijo novo dobo in novo družbo narodov, urejeno po načelih pravice, enake in obvezne za vse, so predložile narodom Evrope nove pogodbe, ki je za vse v mnogo večji meri obvezna, kakor katerikoli drugi tajni dogovor, sklenjen med vladami o nas, toda brez nas. Naš narod spoštuje to visoko pogodbo in njene zahteve pravičnosti ter se jim uklanja.

Mi zahtevamo popolno ujedinjenje ce-

Marko mi je potisnil v roko pisma, pisana na zmečkanem, začrnelim popirju.

»Pojdite z oken! Vdušimo se!«

Možicelj je stal pred nama in me motril: »Pazil! Kradejo! Mažaru so sinoči ukradli izpod glave...«

»Z oken! Kart ne vidimo!«

Črnopoliti umazanec se je prebudil in pomel oči. Videč, da je prespal lep kos dneva, je dejal:

»Dober večer, živina!«

»Tiho, jazbec! Luči!«

»Kako bomo spali? Ni prostora!«

»Pajčevino spredi in se vlezi nanjo!« Jaz sem bral pismo, Marko je poslušal, kot da ga sliši prvič.

»Marko moj mili! — Tvoja stara majka nima nikogar. Nima palice, da se nanjo opre; nima obraza, da se ji omili; nima roke, da ji prinese postrežbe. Zemlja rodi trnje. Marko, majka misli nate in hira.«

Dal sem mu pisma. »Eno je dosti.« Bil sem potr in nisem mogel še težo tujega trpljenja. »In kaj potem?« sem vprašal, da bi prenal molk.

»Sel sem in si pravo vzel. Razumeš? Majka je jokala kot majhno dete, ko me je zagledala. Poglej roke, trde kot kamen od dela... Tri metre sem globoko skočil, pa se nisem rešil zadnje noči.«

Molčal je z mokrino v očeh, z nasmehom med zobmi in strmel pred se.

»Kdo mi je ukradel tobak?« je zavreščal visok glas iz kota. Mlad fant je stikal po svoji obleki, iskal v vreči; tobaka ni bilo.

»Pokadel si ga, ali prodal.«

»Nisem. — Lumpil Tatja!«

»Kdo je?... Na dan z barabole« je klical najglasneje rdečelasi dolgin z rokama v hlačnih žepih.

»Ti si... Nimaš denarja... Kje si dobil, da pušiš? A? Ukral si! Rečeš, da ne?«

»Jaz?« je stopil dolgin zaničljivo za korak bližje. »Ali hočeš... da te vržem skozi okno? ...«

»Ti? Tatja!«

Vrišč visokega glasu, kletev, prepir, krohot; pretepla sta se in ločila v divji groznji in sovraštvu.

»Kajaj, soval!«

»Oči ti izderem! Vse, a tat nel!«

Marko se je stisnil čisto k meni. Še sence drugih sem se bal, Marko mi je bil že prvi bil prijeten.

Mrak je stopil skozi okna. Nekateri so prižgali svečke in igrali dalje. Eni so kramljali v temi, drugi so plegli. Zategel glas pod stopnjicami je pel neznano žalostno pesem.

Marko je strmel v mrak oken. »Znaš, kaj mi je pisala majka?«

»Ne vem,« sem vzdihnil od tesnobe.

»To je zadnje pismo. Ni ga pisala majka...«

Pogledal sem: »Kdo?« Oči so mu sijale.

»Majka ne piše več, ko je v zemlji. Pa besede so njene. Narčuje mi moja umrla majka, naj ne pozabim na zemljo in na kočo. Blagoslovija me in me pokrižuje na čelo, usta in prsi. Moja Maša mi je pisala

to. Ona je poljubila majko mesto mene, oči ji je zaklopila...«

Marko je utihnil za hip. »Kaj naj storim?« je zaječal.

»Ne vem,« sem dejal in sklenil tiho, da bom spal slone ob zidu. Truden sem bil vsled dneva in razsekanega, nervoznega občutja.

Suhljat začrnel mož je hodil po malem prostoru med ležalnimi z naglimi in drob-cenimi koraki tja in sem... tja in sem...

Stresnil sem se do mozga. »Ali grem že jutri od tu?«

»Jutri?« je šepetal Marko s smehom v belih zobeh. »Čez štirinajst dni... en mesec... čez...«

Ustrašil sem se. »Ampak nisem ne tat in ne dezertar. Nisem ne ubil in ne goljufal.«

»Zato, brate! Jaz grem jutri...«

»Jutri?«

»Čez streho... Idi še ti!«

Povesil sem glavo.

»Tri mesece sedim. Pred sodnika me ne kličejo. Pozabili so name. Sodil bom sam. Imaš številko?«

»Imam. 2803. Na bluzi je zapisana.«

»Spil Jaz ne bom spal noči. Tudi ta ne spi; pol noči hodi sem in tja. Sedem stvari ima na vesti...«

Naslonil sem se na steno in se boril s spancem do jutra.

Bosi, gologlavi, razkuštrani last so se gnetli s krikom in kletvijo okoli kotla kave, ko je napočilo jutro. Nekdo je pljus-

nil črno tekočino po podu. Marko mi je prinesel kave.

S kletvijo in grobim humorjem je pričel dan, s satiro, pretepom in igranjem na karte. Razmisljali so, zaglobljeni vase, debatirali so o ničvrednih stvarih do glasnega krika pohajkovanje po prostoru.

Nekateri so prodali vse, kar so imeli, da so kupili par cigaret ali grizljaj kruha. Zateglim glasom so ponujali blago, ki so ga nosili na rokah. Prodajali so ure, tobaknice, pipe, denarnice... sploh vse, česar so mogli pogrešati. Nabirale so se gruč ljudi — hvallili so in grajali, pogajali se... nazadnje se razšli, ne da bi kaj kupili.

Ta in oni ni imel več ne suknje ne čevljev. Prodajal je nahrbtnik in skodelo z žlico vred. Menajo je posrebral iz ubite steklenice. Prodali so srajco in spodnjice: skozi preluknjano uniformo se je videla golota.

Cigan, ki je nosil rdečo srajco čez hlače, je prodajal proti plačilu za druge, ki jih je bilo sram kupčije ali niso imeli poklica zanjo. V krogu je hodil in ponujal: brisalko, srajco, britev, orglice...

»Sedem kron... pet kron... tri... kdo da več?«

»Kdo da manj?«

»Štiri in pol... štiri... tri...«

Ta, ki je imel mnogo tobaka in delal tenke cigarete za drago razprodajo, je bil oblečen najlepše. Druge je slekel, da je oblekel sebe. Obljubili so mu, da ga ubijejo. Ta pa je dobil druga; pol noči je bdel eden, pol noči drugi...

lokupnega naroda brez žrtvovanja dragocenih delov našega naroda in položaja na Jadranskem morju, kar bi postalo sicer trajen izvor nemirov in spopadov, ki bi vedno ogroževali mir.

Vojni smo dali strašen in krvav davček. Sedaj nudimo nove dokaze naše dobre volje in pričakujemo, da se to upošteva, kakor zaslužimo. Ne delamo nikomur nasilja, pa tudi ne bomo trpeli nasilja od strani drugih. Naloga sile je, da služi pravici in ne da ustvarja krivico. Mi zaupamo v moč svojih pravic in jih bomo branili, če bo treba, do skrajnosti; eden za vse, vsi za enega!

Vaše kraljevsko Visočanstvo! Življenjske potrebe našega naroda nalagajo narodnemu predstavništvu dolžnost, da začne brez odlašanja z delom za najpotrebnejše v naši državni zgradbi. Narodno predstavništvo bo svoje poslanstvo v tej prehodni dobi izvrševalo na eni strani z odločnim raztrganjem okov, v katere je ukoval naš sovražnik našo narodno moč, na drugi strani z marljivim varstvom onega, kar je priporočil narod v svoji prošlosti in kar je v skladu z vsem, kar smo dosedaj složno povdarjali vsi. Narodno veče v Zagrebu, Vojvodinska skupščina v Novem Sadu, Velika skupščina v Črni gori in srbska narodna skupščina v Belgradu. Ti cilji so našli velikanski odziv na prestolu in odmevali v neizmerni radosti po vseh mestih in vaseh, po gorah in dolinah širom vsega našega narodnega neprekinjenega etnografskega ozemlja.

V parlamentarnem soglasju z vlado se bo narodno predstavništvo lotilo poslov ozdravljenja težkih ran dalje in neposredne prošlosti ter bo pripravljalo podlago za popolno ujedinjenje naroda in domovine, ustvarjajoč predpogoje za končno demokratično organizacijo našega kraljevstva. To bo določila ustava, ki jo sklene ustavotvorna skupščina, izvoljena, ko se vrnejo po 7 letni straži in 7 letnem boju za narodne ideale na svoje domove naši s slavo ovenčani bojevniki.

Sestavo volilnega reda za to skupščino smatra narodno predstavništvo za eno najvažnejših nalog, pri čemer se bo dala voditi od najbolj moderne demokracije, ki naj omogoči v pravičnem razmerju sodelovanje vseh narodnih struj v državnem življenju. Ustrezajoč potrebam življenja in časa, zadovoljujoč jim, kar najbolj mogoče, in v zavesti potrebe, da se ustvari v vsem področju naše kraljevine ustavni red, bo določilo narodno predstavništvo z začasno ustavno način, kako se ima vladati in upravljati v državi, dokler ustavotvorna skupščina ne izdela končno in temeljite ustave za kraljevstvo. Prepričani, da more samo država, urejena po načelih popolno državne svobode in pravne enakosti kulturnega in socialnega razvoja, nuditi varnost proti zunanjim in notranjim nevarnostim, je narodno predstavništvo zadovoljno, da je bilo bilo že pred njegovim sestankom proglašena nemogočnost daljnjega obstanka sedanjih agrarnih razmer. Končalo bo to delo pravice hitro in povoljno z državnim zakonom, da imajo priti pri razdelitvi velikih posestev na vrsto najprej oni, ki so bili žrtev vojnih trpljenj ali katerih obitelji so to bili, in ki zemljo potrebujejo. Narodno predstavništvo bo takoj odpravilo kmetovske razmere ter razdelitev veleposesti obdala z jamstvi in določbami, ki bodo trajno ojačile poljedelsko produkcijo in bodo definitivno konsolidirale razmere po deželi. Narodno predstavništvo bo z isto pristranskostjo sodelovalo na tem, da plača naš narod s skrbjo za invalide in neštevilne mučenike za naše narodno osvobodilno vojsko.

»Ne ubijejo ga...« je dejal Marko. »Tudi okraši ga ni mogoče.«

Ko so prinesli obed, so brali ime za imenom. Nihče ni bil izpuščen. Vendar so se prerivali in tepili. Eni so obed celo prodali, sami sestradani kot smrt.

»Kdo kupi meso? Kruh?...«

»Zri sam!«

Čisto juho so posrežali, drugo so ponujali v umazanih rokah. »Kdo kupi?...«

Kukci so tehtali v umazanih rokah in se pogajali.

»Kruh sedem kron... z mesom devet kron...«

Kruha je bilo petintrideset dekagramov. Kdor je čakal do drugega jutra, ga je prodal za osem kron.

Od kadečih se kotlov se je razlegel krik. Marko pa je stal ob oknu in strmel na nizko streho prizidka in na ulico pod seboj...

Dolgin ga je meril z očmi.

»Kam, Marko?«

Marko ga je pogledal in molčal.

»Pusti nahrbtnik. Na potu ti bo...«

»Tebi?« Marko je pogledal na vohod. Dva Dalmatinca sta se prerivala s stražo in hotela za hip na zrak.

»Z Bogom!« je dejal Marko.

»Ne greš, če hočem jaz...«

Par jih je hoplo od koka. Nekdo je naglo oblačil suknjo in tlačil nahrbtnik. Marko se je vzpel skozi okno, obesil se za roke in se spustil na streho prizidanega

bojenje in ujedinjenje ter a skrbjo za njihove rodbine in sirote. — Najsvetejše svoje dolgotve, ki ga more kak narod imeti. Z isto skrbnostjo se bo uvaževalo in izvršilo vse parlamentarne inicijative s strani vlade in poslancev za obnovo, ureditev in razvoj razmer v političnem, gospodarskem, socialnem, prosvetnem in javnem življenju. Uvajajoč posledice nastale vojske, spremenjene razmere in težnje v družbi. Narodno predstavništvo bo svoje delo vodilo v duhu družbene solidarnosti in moderne socialne politike ter v vsem onem, kar bo ojačilo naš državni in družabni organizem, posebno pa za dviganje in obnovo gospodarskega življenja onih družabnih razredov, ki so tekom vojne največ trpeli.

Naj živi kraljevstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev! Naj živi Njegovo Veličanstvo kralj Peter I., naj živi kraljevsko Visočanstvo, naj živi kraljevski dom, naj živi naš narod Srbov, Hrvatov in Slovencev!

Kako je v Trstu.

(Posebno poročilo »Slovenec«.)

Prijatelju našega lista se je te dni posrečilo pobegniti iz Trsta. O žalostnih razmerah, ki vladajo pod okrutnim Italijanom, nam je podal naslednje poročilo:

ITALIJANI PREPOVEDALI SLOVENSKE JEZIK PO CERKVAH. — SLOVENSKE DUHOVNIKE IZGANJAJO.

Mali narodi so imeli dosedaj, če so jih zatirali mogočni nasilniki, v cerkvi svojo zadnjo oporo in pribežališče. Vsaj v hramih božjih je dobil njih jezik zadnje zatočišče. Nas, primorske sužnje se pa hoče tudi iz hiš božjih izriniti. »Slovenec« je gotovo že poročal tudi o teh žalostnih stvareh. Navesti pa hočemo še najnovejšo dogodke na tem polju. Nihče se ne bo smel čuditi, če bo začelo naše ljudstvo v oči gled tem dogodkom zapuščati cerkev. Da so nekatere duhovnike zaprli in izgnali, je že obče znano. Njih župnije so ali prazne ali pa so nastavile italijanske vojaške oblasti vojaške duhovnike, ki propovedujejo ljudstvu izključno v italijanskem jeziku, temu ljudstvu popolnoma neumljivem jeziku. To se dogaja v raznih župnijah, n. pr. v Kortah, Kaštelu itd. Še huje je, da ti duhovniki, ki so brez »jurisdikcije, ljudstvu propovedujejo moliti v maternem jeziku. Tak laški duhovnik je prepovedoval n. pr. krkavškemu dekanu Škrbcu, ki je prišel v Korte poročiti par ženinov, da ne sme staviti le tam običajnih vpašanj, v slovenskem, ampak v laškem jeziku. Ko je dekan proti temu ugovarjal, je poslal laški duhovnik dva karabinerja v cerkev, da vidita, če bo dekan ubogal ali ne. — V Rojano pri Trstu so imeli zelo skrbnega in priljubljenega kaplana g. Skosa. Moral je proč. Ljudstvo je vsled tega silno ogorčeno, ker je ta po veliki večini slovenska fara brez slovenskega duhovnika. — V kapucinskem samostanu v Trstu je bil Slovenec pater Ofo Kocjan. Moral je proč, ker je Slovenec. — Tržaškim Slovincem zelo priljubljena in od njih mnogoštevilno obiskana cerkev je Sv. Srca Jezusovega ali jezuitska v ulici Rouco. Edini slovenski pater, propovednik in spovednik, Tržačan P. Tomec je moral proč. Na njegovo mesto so prišli italijanski jezuiti iz Benetk, ki so smatrali — najbrže v korist sv. vere — za svojo prvo dolžnost, prepovedati v tej uropani cerkvi vse slovenske cerkvene pobožnosti. Ali bomo zamerili, če ljudstvo obupava nad vero, ko vidi take znake italijanskega šovinizma v cerkvi? Videli smo vernike jokati od žalosti in srda. Verni ljudje pra-

vijo: Zdaj vidimo, da je res, kar pravijo, vera po duhovnikih gor, po duhovnikih dol. Pa ne bomo hodili več v cerkev. Čuli smo že, da mislijo nekateri na pravoslavje. Videant gospodje consules v Rimul!

V cerkvi sv. Antona Nov. se vrši vsako nedeljo ob 11. uri takozvana »messa del soldato« pri kateri pa po navadi ni nič ali le malo vojakov. S plakati so vabili k tej maši tržaško mladino. Glavna točka te predstave je pa pridiga, ki jo drži italijanski vojaški duhovnik kar v vojaški uniformi in ni drugega kot propaganda za italijanstvo. Ob vsaki priliki in nepriliki slavijo v cerkvah veliko mater Italijo, svojo zmagovalno vojsko in trdijo, da so oni orožje v rokah božje Previdnosti, ki se jih je poslužila za zmago pravice nam krivico in nasiljem. Kolikor besedi, toliko blasfemij. Ali ni nikogar, ki bi splel bič in bi zapodil te skrunjevalce iz hiše božje. Naši ljudje pravijo, ta cerkev je postala teater, v katerem se vrše politični shodi.

V Piranu in Cresu sta samostana konventualcev dalmatinske hrvaške provincije. Patri se niso nikdar pečali s politiko. Toda njih krivda je, da so Jugoslovani. In našel se je človek, ki je menil, da stori bogoljubno delo, če poskrbi, da se izženejo patri. In ta človek je bil bivši katoliški italijanski državni poslanec Spadaro, ki je zmagal le s pomočjo slovenskih glasov, za katere je dobil po slovenskih farožih. In redovni general konventualcev v Rimu je res izdal odlok, da morajo slovenski patri zapustiti svoje samostane. Creski samostan zapusti 30 patrov in klerikov, 3 patri pa Piran. Generalov delegat je patrom v Piranu izdal najlepše spridevalo, češ da so zelo vzorno vršili svojo svečeniško službo, toda da morajo zapustiti polje svojega delovanja, ker so Slovani. Na vprašanje patrov, kdo bo pa delil okoličanom, ki so Slovenci in Hrvatje in ki so sedaj brez duhovnikov, ker so njih dušni pastirji ali zbežali ali bili iztirani, je odgovoril generalov delegat: »Si parizini deo sacramenti, fin che hano imperato l'italiano«. (Ljudem naj se ne deli zakramentov, dokler se ne naučijo italijanski.) K temu dogodku ne pišemo komentarja, ampak cenjeni čitatelji naj bodo uverjeni o njegovi pristnosti in autentičnosti.

SRD PROTI ŠKOFU DR. KARLINU.

Znano je, da italijanski oblastniki silno črtijo tržaškega škofa, zelo radi bi ga proč spravili. Povsod in vedno iščejo za to povoda. Zvedeli smo, da jih je silno razkačil zadnji pastirski list, ki je pa prav »nedolžen«. Noben pameten človek ne najde v njem najmanjše stvari, nad katero bi se mogel kdorkoli razburiti, a zdi se, da imajo italijanski oblastniki zelo razdražene živce. Čudno to, po tako slavnim zmagi! Poslušajte, kaj jih je najbolj razburilo? Škof pravi v pastirskem listu: Premišljeva vojsko in nje posledice, mi prihaja na misel prilika o človeku, ki je padel med razbojnik, in ti so ga ranili, a prišel je Samaritan, ki mu je vtil olja v rane. Ali bo prišel tudi v ranjeno človeško družbo Samaritan, ki ji bo vtil olja v rane in jo ozdravil? S temi besedami da je mislil škof Italijane, ki da jih je nazval razbojnik! Človek bi se smejal, ko bi časi ne bili tako silno žalostni! To je že patološko. Ti ljudje vidijo povsod strahove. To ni ravno dokaz gotovosti in sigurnosti. In taki norci danes gospodujejo nam, primorskim Slovanom. Iz tega tudi lahko vsakdo sklepa, kako se nam godi.

SLOVENSKE GOVORIT PREPOVEDANO.

Naši osvoboditelji — tako se sami nazivajo — nas imajo tako radi, da kmalu ne bomo smeli več misliti po slovensko, ker govoriti že ne smemo več, pisati pa še manj. Vsa pisma, imajo slovenske naslove, romajo nazaj. To je naša najnovejša pridobitev. Na nazaj vrnjenih pismih je navadno zapisano z rdečo tinto, da treba pisati samo v italijanskem jeziku. Na pošti je slovenskim uslužbencem prepovedano slovensko občevati. Pred par dnevi so aretirali karabinerji dva ugledna mlada Slovence, koncipienta dr. Sedmaka in avskultanta Seražina, ker sta govorila na ulici slovensko. Imamo slučaje, ko so visoki italijanski oficirji apostrofirali prodajalko, ki je govorila s slovensko stranko v slovenkem jeziku. Dobro se nam godi, kaj ne?! Eviva la liberta! Nemci imajo prav, če rečejo: Wir Barbaren sind doch bessere Leute!

SLOVENSKE OTROCI BREZ ŠOL.

Žalost in sveta jeza nas popade, kadar se spomnimo našega šolskega vprašanja. Otroci, brez šol, divjajo okrog, drugi se poitalijančujejo. Srednješolci si sicer pomagajo kakor gre, uče se privatno ali tudi tu nimajo miru. Špijoni vohajo za njimi kot lovski psi. Zgodilo se je že par slučajev, da so razgnali par takih »učilnic«, kjer so se dijaki sami učili. Kako farizejsko se glasi očitek barbarizma v ustih onega, ki je sam največji barbar!

JUGOSLOVANSKI UJETNIKI NA TRŽAŠKEM GRADU.

Na tržaškem gradu je veliko naših vojakov-ujetnikov, ki so jih pripeljali iz Italije. Silno trpijo, moralno in materialno. Ko pridejo v Trst, jih vodijo po mestnih ulicah, ujetnike na lastni zemlji spremljani od vojakov-tujcev, ki gospodarijo sedaj njihovemu domu — na grad! S kakim preziranjem pa tudi gledajo ti »zmagovalci« na premagane. Umazani, raztrgani, pretrpljeni se vlačijo po mestnih ulicah — pozna se, da jim dušna bol še bolj upogiba hrbe — v novo ječo. V malih, mokrotnih sobah so ti ubogi ujetniki natlačeni kot sardele v škafu. Na gnili slami polni golazni, skoro brez hrane, morajo čakati, da se odloči njih nadaljna usoda. Zjutraj malo slane vode, opoldne pa malo umazane juhe, na kateri plava par rižev, to je hrana. Naše slovensko občinstvo jim nosi kruha, polento in drugih živil. Kot gladni volkovi se vržejo na kosček kruha. Mnogi izmed teh jetnikov, ki so komaj prišli iz Italije, so morali zopet tja v pregnanstvo, ker so bili spoznani kot preveč navdušeni Slovani ali pa kot kaki do tukajšnjih Italijanov denuncirani. — Italija, Italija, kake zveste podložnike si ti vzgajaš na zasedenem ozemlju! — Mi se, pravzaprav, vsega tega veselimo! Trpimo, a pride dan...

AMERIŠKI ČASNIKARJI MED SLOVENCMI.

V soboto zvečer je priredila slovenska čitalnica na čast ameriškim časnikarjem zabavo. Gostje so se zelo zabavali in so bili veselo presenečeni nad gostoljubnostjo tržaških Slovencev. Odnegli so najboljše vtise o nas.

ZASTAVA TRŽAŠKIH LAHOV ZA SPLIT.

V nedeljo je priredila tržaška sekcija društva Trieste-Trento shod za Dalmacijo. Na shodu so govorili Italijani: prero sangue: Belašič, Pufič, Kocjančič, Wondrich in drugi. Apetit in predrznost teh renegatov je vsak dan večja. V torek potem smo pa spet imeli »pust« ali »karneval«. Tržačani so namreč darovali »nesrečnim Splitsčanom« zastavo. Na trgu pred magistratom so jo slovesno izročili nekemu odboru. Z zastavo so izročili tudi spomenico s 50.000 podpisov, kjer zahtevajo Split za Italijo. Na to so nesli zastavo po mestu, nakar se je odbor odpeljal z avtomobilom in zastavo na Reko, odkoder pridejo v Split. Zaradi tega so morali seveda trgovci — v njih veliko veselje — zopet zapreti trgovine. V ilustracijo italijanstva Trsta, naj služita imena tudi onih dveh junakov, ki nosita in spremljata zastavo v Split. Zoveta se Skočaj in Štoka, katerega poslednjega oče je bil doma v pristnem slovenskem Kontovelju, kjer je polno narodno zavednih »Štok«.

ZASTAVA PRIROMALA NAZAJ.

Zastava, dar tržaških Lahov lačkim (?) Splitsčanom, je priromala zopet v Trst. »Nazione« je drugi dan po odhodu odbora iz Trsta proti Reki, zelo ponižno javila, seveda brez navedbe nazlogov, da je odbor društva Trento-Trieste spoznal za primerno, da odpokliče iz Reke odbor in zastavonoše in seveda tudi — zastavo. Pa ne da bi se bili »junaki zmagovalci« prestrašili krepkih pesti hrvaških Splitsčanov?! To je bilo smeja v Trstu na ta račun! Kot nadomestilo je sklenilo društvo, poslati zastavo v — Rim, kjer jo izročijo nekemu dr. Saloju, zastopniku Splitsčanov. To je vsekako bolj varno! Da pa pokažejo gospoda vzlic tej blamaži, da niso zaradi tega v zadregi, so sklicali v nedeljo shod, na katerega so povabili vse tržaške italijanske »babes«. Da li so jim povedali celo »storijo« o zastavi, nam ni znano.

MORALA V TRSTU.

Morala ni bila v Trstu nikdar na krepkih nogah. Vojska je v tem oziru storila pa tudi še svoje. Ni čudno; takoj za fronto, polno vojaštva. A tako, kakor je danes, pa ni bilo še nikdar tu. Zlasti pa igra laško ženstvo silno žalostno ulogo. Slišali smo iz ust laških vojakov take sodbje o tržaškem ženstvu, da si jih pero ne upa zapisati. Pravijo, da tako lahko mišljenih žensk niso nikjer dobili kakor v Trstu. Seveda porabijo laški vojaki to priliko. Pod večer ne vidiš več vojaka samega na ulici, skoro vsak ima svojo spremljevalko, pa kakšne! Otroci v kratkih krilih, 14—15 let! Kako se je to žensko obnašalo zlasti prve dni prihoda italijanskih čet. Na ulici so se obnašale vojakom, jih objemale in poljubovale. Po tem je seveda tudi njih značaj. Prej so se trudile govoriti nemško, češko itd. sedaj so jim pa Italijani dobrodošli. Samo to jim pri teh ne dopada, da nočejo nič ali le malo — plačati! Voglino amare e non pagare. — Nemorala in spolne bolezni so žal vedno posledica vojske. Avstrijske civilne in vojaške oblasti so zato — vsaj tu v Trstu — zelo strogo gledale na to, da so se izvrševale gotove naredbe, da se te bolezni ne bi preveč razširile. Nove oblasti

so v tem oziru zelo laksne. Zato se pa tudi boleznj zopet širijo in javna higijena pada.

TRST — SMETIŠČE.

Trst še nikdar ni bil tako umazan, kakor zdaj. Trst je pravo smetišče. Nihče ne pometa in ne popravlja cest. Paziti morajo, kam stopiš in nos maraš imeti za mašen. Oblasti so najbrže mnenja, da mora biti Trst tudi v tem oziru — italijanski!

Iz neodrešene Jugoslavije.

ITALIJANI DO SMRTI MUČILI SLOVENSKEGA DUHOVNika.

Reka, 22. marca. (P. P.) V Harijah pri Jurdanah (proga St. Peter—Reka) se je tamonjši kaplan zgrajal nad tem, ker se je nekaj deklet udeležilo plesa brez fantov-domačinov. Italijani so ga zato prijeli, prevrgli njegovo stanovanje in ga odvedli v Trst. Med potjo so ga tako pretepali in suvali, da je na tržaškem gradu vsled zadobljenih udarcev po osmih dneh umrl. (Kakor izkazuje šematizem ljubljanske škofije za leto 1918., je bil v Harijah za kaplana č. g. Janez Dežman.)

PRENOS PISEM, LISTOV ITD. PREKO DEMARKACIJSKE ČRTE PREPOVEDAN.

Trst, 22. marca. (P. P.) Uradni »Osservatore Triestino« priobčuje naredbo, s katero prepoveduje vrhovno poveljništvo italijanske vojske prenos ali poizkus prenosa pisem, listov, revij, risb ali tiskovin preko demarkacijske črte v obeh smereh ter brzojavno ali telefonsko oddajo zasebnih vesti, kakor tudi pospeševanje takih oddaj. Prestopek te naredbe se v zasedenem ozemlju kaznuje z zaporom do 6 mesecev ali globo do 1000 K. Kazen se zvišuje do zapora enega leta ali globo do 2000 K, če bi dopisi vsebovali vesti vojaškega značaja ali take, ki bi mogle škodovati koristi države. Če je krivec javni uslužbenec, se kazni zviša za 1 tretjino. Kdor brez oblastvenega dovoljenja v zasedenem ozemlju prodaja, ima v prodaji ali sploh hrani v sovražnih deželah izhajajoče liste, revije, risbe, ali tiskovine, zapade globo do 1000 kron. Za vse te prestopke je pristojno vojno sodišče.

ITALIJANSKE SEKATURE.

Trst, 22. marca. (P. P.) Tržaški guverner je izdal naredbo, objavljeno v »Osservatoriu« dne 17. t. m., s katero določa, da morajo banke, bančne trdnice, menjalnice, menjalniški agentje, draguljarji in sploh vse osebe, ki kupčujejo z denarjem in dragimi kovinami, imeti knjigo, potrjeno po gubernijski oblasti, v kateri morajo razpredeljeno, urejeno po datumu in brez nepopisnih presledkov zabeleževati vse nakupne in prodajne posle glede zlatnega denarja ter ime, priimek, narodnost prodajalca ali kupca ter značaj in pogoje posla samega. Kazen za prekršenje te naredbe: globa od 500 do 5000 K.

IZVOZ RIB PREPOVEDAN.

Trst, 22. marca. (P. P.) Izvoz svežih rib iz Julijske Benečije je prepovedan. Prestopki prepovedi se kaznujejo z globo od 100 do 1000 K ter zaplenbo blaga.

POMANJKANJE MESA V TRSTU.

Trst, 22. marca. (P. P.) Po ukazu guvernerja je stopila ta teden v veljavo naredba vrhovnega poveljstva, ki prepoveduje prodajo svežega in konzerviranega govejega, konjskega, oslovskega in svinjskega mesa ob sredah, četrtkih in petkih. Vse mesnice morajo biti zaprte od torka ob 1. uri popoldne do vstetega petka. (Samo mesnice židovske občine sme biti odprta ob petkih, namesto ob sobotah, toda meso se sme prodajati samo proti potrdilu židovskega rabinskega urada in občinskega urada, da dotičnik pripada židovski občini.) Te tri dni se ne sme streči v gostilnah, penzijah, hotelih, kavarnah itd. z govedino ter konjskim, oslovskim ali svinjskim mesom. V vseh lokalih mora biti javno izobešen izvleček iz teh določb. Kazni za prestopnike so zelo ostre in se bodo uporabljale brezobzirno.

RAZNARODOVANJE GORIŠKE DECE.

Gorica, 22. marca. (P. P.) Na bivšem Eksportnem trgu v Gorici so postavili barake za »Otroško zavetišče kraljice Helene« (Asilo infantile). Tu bodo goriški otroci v dnevni oskrbi in bodo prejemali tudi hrano. Otvorili so ga svečano ob prisotnosti častništva in meščanstva. Vsa naprava ima edini namen, raznaroditi slovensko goriško dečo. Poleg tega pa so te barake na nekoč najbolj živem trgu v Gorici, kjer se je razpošiljalo zgodnje južno sadje, zelenjava in drugi produkti goriške dežele na vse strani Srednje Evrope, neutajljiv dokaz, da je glavni vir goriške trgovine in blagostanja — usahnil.

NASILSTVA NEMŠKIH VOJAKOV NA KOROSKEM.

Celovec, 22. marca. (P. P.) Nemški vojski uganjajo med koroškimi Slovenci v Dračju in okolici strašna nasilstva. Tako so n. pr. posilili 15letno Katarino Svetnik,

po domače Dertničevo, in pa 12letno Barbaro Kraut, po domače Jakopovo iz Brankovcev. Obe dejstvi sta nadporočniku Rainerju v Dračju, stanujočem pri »Kreuzerju«, dobro znani, toda on ju prikriva, da ne pride do preiskave, ki bi razkrila ta grozodejstva.

Preurat na Mažarskem.

LDU Budimpešta, 22. marca. (DKU) Vsled odstopa vlade je delavski svet budimpeštanski prevzel vso oblast v svoje roke in imenoval začasni revolucionarni vladni svet. Uradni vladnega sveta se bodo poslej imenovali »Ljudski komisariati« in člani vladnega sveta »Ljudski komisariji«.

LDU London, 21. marca. (DKU) Reuterjev urad poroča iz Pariza z dne 20. t. m.: Lloyd George je nocoj izjavil, da ostane v Parizu, ako se ne poslabša položaj v industriji na Angleškem, da tako zagotovi čim hitrejšo rešitev vseh vprašanj, ki so na dnevnem redu mirovne konference. Ves svet potrebuje trajnega miru. Dokler se ne vpostavi mir, tudi v industriji ne bo reda. Ako bi sedaj moral iti na Angleško, bi njegova odsotnost na mirovni konferenci pomenila podaljšanje brezdelja in nemira na industrijskem polju. Njegovi kolegi se popolnoma strinjajo z njegovim mnenjem. Po poročilu predsednika komisije za premož Lloyd George ne more razumeti, zakaj hočejo rudarji poseči po nasilnih sredstvih.

LDU Budimpešta, 22. marca. (DKU) Vodstvi ogrske socialistične stranke in ogrske komunistične stranke sta imeli sinoči skupno sejo, kjer se je sklenila popolna združitev obeh strank. Dokler se revolucionarna internacionala ne odloči glede končnega imena nove stranke, se bo nazivala »ogrska socialistična stranka«. Zedinjenje se je izvršilo na ta način, da se udeležujejo vodstva stranke in izvrševanja vladne oblasti tudi zastopniki stranke ogrskih komunistov. V imenu proletariata prevzame nova stranka takoj vso oblast. Diktaturo proletariata bodo izvrševali delavski, kmetijski in vojaški sveti. Vsled tega novega položaja odpadejo začasno volitve v ustavodajno skupščino. Proletariat vzame vso oblast v svoje roke. Da se proletariat v boju proti imperializmu ententinih držav vzdrži na krmlu, mora nemudoma skleniti trdno zvezo z vlado ruskih sovjetov. Ta predlog vodstva stranke je delavski in vojaški svet na sinočni seji sprejel enoglasno. Zastopnik delavskega sveta Josip Pogany je sporočil, da je delavski svet sprejel ta sklep.

LDU Budimpešta, 22. marca. (DKU) Ljudska vlada je za mesto Budimpešto in vso deželo proglasila preki sod. Kogar zasadijo, da se z orožjem v roki bojuje proti novi državni obliki in kogar zalotijo pri ropanju in plenjenju, bo na mestu ustreljen. Vlada je nadalje najstrožje prepovedala točitev alkohola.

LDU Budimpešta, 22. marca. (DKU) OKU poroča: Ogrska socialistična stranka in revolucionarni zvezni svet objavljata v listu »Nepszava« proglas, ki izvaja med drugim: Odločilni pogoj diktature proletariata je popolno edinstvo proletariata. Vsled tega sta se ogrska socialnodemokratska in ogrska komunistična stranka, upoštevajoč zgodovinsko potrebo, popolnoma združili. Namesto teh dveh strank bo poslej ogrska socialistična stranka sprejela v svojo sredo vsakega delavca in vsako delavko, ki biva na Ogrskem. Vso oblast prevzame po nalogu te stranke revolucionarni vladni svet. Dolžnost tega sveta je organizacija delavskih in vojaških svetov. Zakonodaja ter izvrševalna in sodna oblast bo poslej v rokah delavskih, kmetijskih in vojaških svetov. Ogrska bo republika svetov. Revolucionarni vladni svet prevzame nemudoma celo vrsto velikih del, da pripravi in udeleži socializem in komunizem. Nadalje bo izvedel socializacijo veleposestev, rudnikov, veleobratov, bank in prometnih podjetij. Zemljiška reforma ne bo vsebovala razdelitve zemlje, ker ustvarja okrnjena posestva, marveč socialistične produktivne zadrage. Veržnike, oderuhe z živili, špekulativno izrabo splošne lakote in pomanjkanja obleke bo ta svet zasledoval brezobzirno. Zahteva železno disciplino in določa smrtno kazen za zločine protirevolucije in za roparje in za plenilce. Vladni svet organizira močno armado proletarcev, ki bo poudarjala diktaturo delavcev in kmetov ne samo napram ogrskemu kapitalizmu in veleposestvu, temveč tudi napram romunskim bojarom in češki buržoaziji. Vladni svet izjavlja svojo popolno idealno in duševno solidarnost z vlado ruskih sovjetov in želi skleniti vojaško zvezo z ruskim proletariatom in pozdravlja angleško, francosko, italijansko in ameriško delavstvo. Hkrati ga pozivlja, naj ne trpi več proklete kapitalistične vojne ententinih vlad. Ravno tako pozivlja tudi delavce in kmetovalce na Češkem, Romunskem, v Srbiji in na Hrvaškem, naj se združijo in z orožjem v roki nastopajo proti bojarim veleposestnikom

in dinastijam. Delavci Nemške Avstrije in Nemčije naj sledijo zgledu ogrskega delavstva, naj prezirajo sklepe mirovne konference v Parizu in naj se združijo z Moskvijo, proglasijo republiko svetov in se z orožjem upirajo imperiaističnim osvojevalcem. Slehernega delavca in slehernega kmeta pozivljamo k delu in k produkciji ali pa naj vstopi v armado proletarcev, da se v potu svojega obraza ali s črno krvjo žrtvuje za zmago ideje.

Mirovni svet.

LDU London, 21. marca. (Brezžično.) Lloyd George se je vdal mnenju vojnega sveta in ne bo zapustil Pariza, dokler ne bo podpisan preliminar mir.

LDU Lyon, 21. marca. (Brezžično.) Predsednik Poincare je podpisal dekret, s katerim je poslanec Millerand imenovan začasnim generalnim komisarjem republike za Alzacijo in Loreno s sedežem v Strassburgu.

LDU Berlin, 22. marca. (DKU) »Berliner Tageblatt« poroča iz Pariza: Polkovnik House se je danes izrazil, da bo mirovna pogodba s poglavjem o zvezi narodov končana dne 29. t. m. in da bodo nemški zastopniki v treh tednih dospeli v Versailles.

LDU Pariz, 22. marca. (Brezžično.) Clemenceau, predsednik ministrskega sveta, je v prisotnosti maršala Focha imel v petek jutraj razgovor z generalom Stefanikom, vrhovnim poveljnikom čehoslovaške armade.

LDU Pariz, 22. marca. (Brezžično.) Na predlog sveta desetorice je odsek za prometna sredstva, ki je podrejen vrhovnemu gospodarskemu svetu mirovne konference, ustanovil posebno medzavezniško komisijo, kateri načeluje ameriški podpolkovnik Ryan in ki sestoji iz angleških, francoskih in italijanskih častnikov. Naloga te komisije bo nadzorovati živila in urediti njih transport na prometnih zvezah med Jadrantom in Prago.

Razna poročila.

Italijanski socialisti se pridružili ruskim bolševikom.

LDU Chiasso, 22. marca. (ČTU) Ker je osrednji komite socialistične stranke Italije včeraj sklenil, v protest proti kapitalističnemu miru proglasiti generalno stavko, koje začetek bo določilo vodstvo stranke, je, kakor poroča Bureau Europa Express po listu »Avanti«, vodstvo italijanske socialnodemokratske stranke sprejelo dnevni red, da izstopi italijanska socialnodemokratska stranka iz socialistične internacionala in da pristopi k revolucionarni socialistični internacionali na podlagi načel komunističnih ruskih bolševikov.

Italijani se bojé?

LDU Curih, 21. marca. (ČTU) Od italijanske meje javljajo: Z ozirom na odkrite pretnje belgijske vlade, da je vojska proti Italiji neizogibna, če Italija ne odneha od svojih zahtev glede priklonitve jugoslovanskih pokrajin, izjavljajo listi, da je zahteva Italije po razorožitvi Jugoslovancev popolnoma upravičena. Zveza narodov ne sme samo preprečiti, da bo Nemčija pričela maščevalno vojsko, preprečiti mora tudi, da ne bodo druge države tega storile in ogrožale miru bodočnosti, kakor na primer Jugoslovani.

Poljaki in Ukrajinci.

LDU Bruselj, 21. marca. (Brezžično.) Belgijska vlada je priznala neodvisnost in suvereniteto poljske države.

LDU Poznanj, 21. marca. (Brezžično.) Poljske čete, koncentrirane okoli Przemysla, so napadle ob progi Przemysl—Lvov večji ukrajinski oddelek in ga razpršile. Vendar je položaj še nadalje težaven, ker razpolagajo Ukrajinci z izdatno premočjo.

LDU Dunaj, 22. marca. (DKU) Poroča brezžično iz Varšave z dne 20. marca: Komisija za zunanje posle deželnega zbora je soglasno sprejela predlog, naj poljska republika sklene zvezo z entento. »Kurjer Poranni« poroča, da bo deželni zbor pooblastil vlado, naj sklene pogodbo glede politične, vojaške in gospodarske zveze z ententnimi državami.

LDU Pariz, 21. marca. (Brezžično.) Najvišji vojni svet mirovne konference je ukazal potom brezžične brzojavke, tako ukrajinski, kakor poljski vojski, ki se bojujeta v okolici Lvova, da prenehata takoj s sovražnostmi. Dokler bo trajala ta ustavevitev sovražnosti, ostanejo čete obeh strank v svojih dosedanjih postojankah. Najvišji vojni svet je izjavil, da je pripravljen zaslišati obe stranki o njihovih teritorialnih zahtevah in sodelovati v smislu, da se mirovanje orožja spremeni v formalno premirje.

LDU Dunaj, 22. marca. (DKU) Poroča brezžično iz Varšave z dne 20. t. m.: Posrebne izdaje listov objavljajo nastojno vest generalnega štaba: Včeraj je dospela vesela vest, da so Poljaki prešli kordon ukrajinskih čet, ki oblegajo Lvov. Poljske čete so na zahtevu stopile v zvezo z branitelji Lvova in Grodka ter z drugimi poli-

skimi četami v vzhodni Galiciji. Druga brzojavka javlja, da so glavne čete vkorakale v mesto. To je uspeh petinevni hudih bojev po zavzetju Siediske, glavnega križišča železnice, in po vpostavitvi zveze s Sadowo dne 12. t. m. Dne 14. t. m. so pričele operacije za osvoboditev Lvova.

Razno.

LDU Ženeva, 22. marca. (ČTU) Kakor poroča »Matine«, se je hotel nekdo pred ministrstvom za zunanje stvari približati ministrskemu predsedniku Clemenceauju, ko je ta stopil v svoj voz. Policijski agentje so prijeli neznanega moža, naker se je Clemenceau odpeljal. Aretirani je zaklical Clemenceauju: »Doli s trinoštvom! Na policiji se je leg'timiral kot Pierre Vernet, rojen leta 1872. v Parizu.

LDU London, 21. marca. (ČTU) Železničarji so odklonili predlog vlade. S tem se je možnost stavke iznova povečala.

LDU Amsterdam, 21. marca. (DKU) Iz Londona javljajo: Državni podtajnik za zunanje posle Cecil Harmsworth je izjavil v zbornici, da aliirane vlade ne smejo razveljaviti blokade, ker se Nemčija s tem laže prisili, sprejeti in izvesti mirovne pogoje.

LDU Pariz, 22. marca. (Brezžično.) Posnemajoč vzgled angleške vlade, je sklenilo francosko vojno ministrstvo, da se nemudoma pošljejo domov oni nemški vojni vjetniki, ki so pristojni v danskem delu Šlezvika. Prva skupina teh šlezviških vjetnikov bo odposlana v Dansko s parobrodom, ki bo vozil pod dansko zastavo in ki bo prišel ponje v Dunkerque. Odpotovali bodo najbrže v nedeljo. Ta odredba zaveznikov je napravila na Danskem in v danskem delu Šlezvika najboljši vtis.

LDU Pariz, 22. marca. (Brezžično.) Kljub temu, da si prizadevajo Nemci pripojiti Nemško Avstrijo Nemčiji, je izzvala možnost, da se Nemška Avstrija nevtalizira, na dunajski borzi občutno hausse. Vseumemsko časopisje trdovratno molči o tem, dočim večina drugih časopisov živahno komentira gospodarske in finančne prednosti, katere bi nudila nevtalizacija.

Politične novice.

+ Gorje. Dne 25. marca na praznik bo v Gorjah shod S. L. S. ob 3. popoldne.

+ Tržič. Shod S. L. S. bo danes 23. v Tržiču v dvorani Našega doma. Na shodu govorita dr. Stanovnik in Podlesnik. Pričetek ob 3. popoldne.

+ Shoda K. Z. za kamniški okraj. Na praznik sv. Jožefa sta se vršila v Motniku in Spitaliču dobro obiskana shoda K. Z. Na shodu se je obravnavalo o pomenu stanovsko politične organizacije kmetškega stanu in o gospodarskih vprašanjih, ki jih morajo v sedanjih razmerah K. Z. rešiti. K. Z. za kamniški okraj je pridobila mnogo novih članov.

+ Bratom Čehom. Pod tem naslovom »Jugoslovanski list« bratom Čehom pove nekaj jako trpkih besedi: »Golboka in sveta bolest nas je objela, ko smo slišali glasove o zadržanju Čehov v našem sporu z Italijo. Besede, ki jih je govoril dr. Kramar v Parizu o naši državi, so težke, in hoteli bi, da so naše ustnice neme, in da vse, kar hočemo reči, ostane neizgovorjeno; a ne moremo. Skrili bomo solzo in blago prigovarjali v veri, da prigovarjamo našim bratom, ki jih zastuplja italijanski šk v času, ko opravičuje pohlep po naši obali s takimi neumnostmi, ki jih do danes še nismo slišali. Mi verujemo, da ima politika svoje strašne zahteve. Morda tirajo kateri posebni razlogi Čehi v to, da se približujejo Italijanom, morda hočejo priti preko našega zaledja v Trst, ali nočemo naštevati dalje, ker če pomislimo na tako politiko, nam poledeni mozeg in srce. Toda prestopi jim je, če nam pomagajo ali ne, toda če vidimo češkega leva, ki ga spremlja rimska volkulja, čemu se nam odmičejo? Čemu dr. Kramar in njegovi sodruzi v Parizu črtnijo v teh časih našo državo? Naj ne zamerijo te besede, rana je globoka, ker je od — brata. — Do razpada monarhije smo bili češko desno krilo. Kaj bi bili storili brez nas, kaj bi bil njih klub na Dunaju brez jugoslovanskega? Ze izza časa Riegerja in Palackega imajo Čehi največjo oporo v Jugoslovanih. — Morda je bil edini dr. Kramar, za katerega so se navduševali najmanj; večni lovec za sedež avstrijskega ministrskega predsednika z neoslavizmom, ki je delal za zbližanje Avstro-Ogrske in Rusije. — Mi smo bili v teh dneh pripravljeni na vse. Italija je v naši sveti zadevi gnjusna, kot more biti gnjusen egizem. A da bo predsednik češke vlade gnoj tega laškega egoizma posipal s slovanskim cvetjem, tega se nismo nadejali. — Čestvo je bilo v naših očeh vedno plemenit višek, cvet slovnanstva, ki se kvari, pomešano z nečisto italijansko roko... — Politika ima svoje strašne zahteve, a tudi tu so meje — do zločina. To pa, kar danes delajo Čehi, je zločin proti pravu, zločin proti Jugoslaviji. — V Čehih smo gledali vedno slovanske patrijote in mučenike, no, kar je govoril dr. Kramar v Parizu, ni imelo znaka patrijota, ne muče-

nika, ampak, ampak mrzkega cinika. On je hotel potrditi nekatere laži laških časopisov, ki so jih zasejali v svet, da bi s tem napeljali vodo na svoj mlin. — Dvignili smo se ob strašnem trpljenju, kronani s trnjevo krono žalosti, na grobovih kosti srbske mladine, in izmed množine vislic, postavljenih za jugoslovansko deco. Dvignili smo se do ideala, za katerega živimo in mrjemo, s klicem, ki so ga bili podvzeli Čehi proti Nemcem, na adresu Sonnina in dr. Kramarja: »Ne udajmo se!«

+ **Venezia Giulia?** — Italijani so nadelj zasedeno ozemlje bahato ime »Venezia Giulia«. To pa po vsej krivici, kajti Benečani niso bili Trsta in pokonežene grofije Goriško-Gradišanske dobili nikdar v stalno last, četudi so si za to veliko prizadeali. Za omenjene kraje je torej to ime goli humbug, zgodovinska laž, pesek v oči slabo poučeni ententi. Po razsulu Avstrije in njo vladajoče dinastije so postali Tržačanje in Goričani svobodni ljudje, kajti Trst se je bil prostovoljno podal avstrijskim vladarjem in Goriška je bila prišla v oblast Habsburžanov vsled pogodbe šele po smrti zadnjega goriškega grofa Leonharda leta 1500. Naravnost v nebo vprijoč greh je torej, da si Italija zdaj lasti omenjene pokrajine, ne meneč se za prave gospodaje, ki bi morali po zgodovinskem pravu in Wilsonovih načelih o svoji usodi sami odločevati. Ali je ententa o tem kaj poučena? To stoji: mi se svojim pravicam nikdar ne odpovemo. Ali življenje, ali smrt! — I. B.

+ **Miroven posvet in ruski problem** Projekt, da bi se z Rusijo pomenili na otokih Prinkipi, se zdi, da je že ovržen. Če ravno Amerikanci ne jenjajo opominjati ostale zastopnike, da povabijo Ruse še enkrat, je vendar njih prizadevanje popolnoma zaman. Amerikanski profesor Herron se je vrnil v Zenevo in William Altemohlte se je zopet posvetil svojemu časnikarskemu delu. Rusijo skoro ne omenijo več. Boljševiški pojavi v Nemčiji so osebe Ljennina in Trockija kolikor toliko zatemnili. S tem pa ni rečeno, da rusko vprašanje ne pride znova na dnevni red, zakaj nevarnost obstoja še vedno. Mirovni posvet bo prisiljen, da se bo bavil s tem vprašanjem podrobno, ker vzhodnih meja Rumunije in Poljske nikakor ne more določiti, če ne sliši mnenja ruskih državnikov. Tudi vprašanje, koliko časa naj še ostanejo ameriške čete v Rusiji, bo to vprašanje pritiralo v ospredje. Amerikanci stoje še vedno na principu, da ne smejo obsoditi nikogar, če ga niso zaslišali. Tudi govorijo o tem, da bi poslala ententa v Rusijo komisijo, ki bi študirala ondote razmere. Tudi bernski mednarodni socialistični kongres je poslal tako komisijo, toda Amerikanci bi radi videli tako medzavezniško komisijo. Enake komisije nameravajo poslati tudi na Poljsko in Čehoslovaško, sploh povsod, kjer grozi boljševizem.

Najnovejše.

KOMUNISTIČNA REPUBLIKA NA OGRSKEM.

Oklic komunistov.

LDU Budimpešta, 22. marca. (DunKU.) OKU poroča: Svet ljudskih komisarjev ogrske republike svetov je danes opoldne odposlal nastopne v francoskem, angleškem, nemškem, romunskem in češkem jeziku sestavljeno ovezlično brzojavko: Vsem! Naznanjamo delavcem sveta, da sta se na Ogrskem socialna demokratična in komunistična stranka spojili v socialno demokratično stranko in imenom vseh delavcev, vojakov in kmetov ustvarili diktatoro proletarijata, ki je brez preliti krvi prevzela državno oblast. Državno oblast izvršuje začasno svet ljudskih komisarjev, dokler kongres svetov kmetov, delavcev in vojakov ne bo končno veljavno ugotovil ustavo ogrske republike svetov. Ves ogrski proletarijat je soglasen v sklepu za diktatoro proletarijata pod zastavo socialistične svetovne revolucije ter hoče izvojevati boj proti imperializmu skupno z rusko sovjetsko republiko in vsem proletarijatom sveta, ker je spoznal da k premaganju moči mednarodnega militarizma in k omejitvi socializma ne volji nobena druga pot, kakor skupna revolucionarna akcija vojakov, kmetov in delavcev. Ogrsko proletarsko republiko so ustanovile dve moči. Prva je sklep delavcev, kmetov in vojakov, da se otresejo kapitalističnega jarma, druga je imperijalizem entente, ki je oskrunil ogrski teritorij hotel oropati in fakično tudi oropal Ogrsko živil, njeno industrijo surovin in vseh eksistenčnih pogojev. Na ultimat entente, ki je v prid romunske oligarhije zahtevala takojšnjo in končnoveljavno izročitev, je odgovorilo ogrsko ljudstvo z ustanovitvijo proletarske diktature. Češki, slovaški in romunski buržoazijski osvobodilci hočejo z oboroženo silo premagati ogrske delavske revolucionarje. Obrčamo se do čeških, slovaških in romunskih vojakov: Odpoveste pokorščino, vzdignite se in obrnite vaše orožje proti vašim zatiralcem in ne bodite krvnikov svojih mažarskih vojaških bratov. Na češke in romunske delavce in kmete se obračamo s pozivom: Otrsite se jar-

ma vaših zatiralcev, kateri so vas v svrhu napolnitve svojih žepov naščuvali proti vašim bratom. Obrčamo se do proletarijata vsega sveta, na angleške, francoske, italijanske in nemške delavce, zahtevamo, da se z vso svojo silo obrnete proti kapitalistom, ki hočejo z vrvjo lakote zadaviti ogrsko proletarsko revolucijo. Postavljamo ogrsko proletarsko revolucijo pod zaščito mednarodnega socializma. Odločeni smo z zadnjo kapljo krvi jo braniti proti vsakemu napadu in ko smo tako odločeni, da branimo ogrsko republiko svetov proti vsakomur, je zajedno naš sklep in naša volja, kakor hitro mogoče skleniti tak mir, ki jamči življenjske potrebščine ogrskega delavstva in omogoči mirno skupno življenje z vsemi narodi sveta, posebno pa z našimi sosedi. Proletarji sveta, zedinite se! V imenu sveta ljudskih komisarjev ogrske republike svetov: Bela Kun, ljudski komisar za zunanje stvari.

Budimpešta, 22. marca. (Izvirno poročilo »Slovenca«.) Na tisoče madžarskih vojni vjetnikov, ki so se vrnili iz Rusije, je razširjevalo boljševizem. Čisto na tihem so ustanovili armado 70.000 mož, ki je izborna oborožena in pod dobrim vodstvom. Ta armada je entento skrbela. Zato je podala madžarski vladi ultimatum in premaknila demarkacijsko črto. Med tem so boljševiki vlado vrgli in proglasili boljševiško republiko. Nova vlada se je sestavila brez vseh ovir.

ENTENTA ZASEDE SKORO VSO OGRSKO.

LDU Nauen, 22. marca. (Brezžično.) Načelnik ententne misije v Budimpešti, polkovnik Vix je sporočil ogrski vladi, da bodo francoske, rumunske, srbske in čehoslovaške čete zasedle skoraj vso Ogrsko tako, da bo ostala nezasedena samo Budimpešta z malo okolico. To postopanje se utemeljuje s potrebo večje opreznosti napram boljševiškem gibanju.

RUSIJA PODPIRA OGRSKE KOMUNISTE.

LDU Dunaj, 22. marca. (ČTU) Tukaj so zasegli brezžično brzojavko, glasom katere nudi ruska sovjetska vlada Ogrski svojo pomoč.

OGRSKA SOVJETSKA VLADA LJENINU.

Boljševišvo med francoskimi četami — Francoske čete razorožene.

LDU Budimpešta, 22. marca. (Brezžično.) Ogrska sovjetska vlada je poslala Ljenninu kot vodji mednarodnega proletarijata izjavo, ki se glasi:

Izjavljamo, da pristopimo k III. mednarodnemu kongresu. Držimo trdno v rokah moč. To moč bo prvi kongres delavskih in vojaških svetov, ki se sestane v najkrajšem času se zdatno podkrepil. Začasno smo dobili moč v roke brez preliivanja krvi, daši nam sedaj še preti imperializem entente. Revolucionarna vlada svetov na Ogrskem preda s tem ves obrat in vso zemljo v roke proletarijata. Jutri v nedeljo bo v glavnem mestu veliko ljudsko zborovanje. V glavnem mestu vlada mir. Manjši nemire je udušil oboroženi proletarijat. Ententne misije so zapustile Budimpešto. Francoske čete, ki so infiltrirane po boljševizmu, smo razorožili. V nekem francoskem polku so se uprli častniki.

NEMCI RUJEJO.

Pod protektoratom Italijanov.

LDU Maribor, 22. marca. V nocojšnji izdaji »Marburger Zeitung« je objavil general Maister nastopni oklic: Na prebivalstvo Maribora! Vnovič in namenoma se razširjajo v mestu vznemirljive in izmišljene vesti, da bo Maribor zasedla Nemška Avstrija. Opozorjam prebivalstvo na to, da so vse te vesti popolnoma brez podlage. Vsakdo, ki take vesti z zlobnim namenom razširja, se bo najstrožje zasledoval kazensko-pravnim potom. — Maister.

LDU Maribor, 22. marca. Iz obmejnih krajev prihajajo tu sem poročila, da v tamošnjih okrajih pohaja Alojzij Irgel, bivši zadnji urednik proslulega »Štajerca«, ki zbira propagandi material za priklonitev zasednega ozemlja k Nemški Avstriji. LDU Maribor, 22. marca. Ugotovljeno je, da je nemška zarotna propaganda, zlasti glede usode Maribora na široko in daleč razpletena. Ima svojo poslovalnico tudi v Švici (graški vseučiliški profesor Uhde). Zelo razširjena propaganda je na Dunaju, kjer se našim tamkaj mudečim se državljanom pripoveduje, da bodo kmalu izgnani iz Maribora. Glavno gnezdo pa je v Gradcu, in sicer ne le iz nacionalnopolitičnih ozirov, ampak ker hočejo v Gradcu s to propagando zadržati komunistično anarhijo in pozornost komunistov obrniti na Maribor. Propagando podpirajo tudi laški pokrovitelji. V Mariboru samem je dobila propaganda prava tla šele potem, ko so se tu pojavili italijanski elementi, ki se sestajajo pri bivšem poslancu Wastianu ter pri znanem veleindustriju Scherbau. Veliko zaslonbo pa imajo tukajšnji Nemci pri neki neakreditirani vnanji komisiji, ki vpliva na Nemce. Očitna zveza z njimi sega že tako daleč, da se večinoma vsi od naših oblasti izgnani obračajo na

to komisijo v svrhu intervencije. Zadnja dva dni se opaža, da skuša propaganda vplivati tudi na naše vojaštvo na ta način, da se po javnih lokalih vsiljujejo Nemci s stavami, da bo do 1. aprila nele Maribor, ampak tudi vsa okolica okrog Drave preko Pohorja prešla v nemško-avstrijsko last. Proti tej propagandi v mestu samem so se izdale najstrožje odredbe.

POD DRŽAVNIM NADZORSTVOM.

LDU Maribor, 22. marca. Podpredsedništvo deželne vlade za Slovenijo je postavilo vsa gospodarska podjetja in zemljišča Schulvereina in Südmarke v mariborskem okraju pod državno nadzorstvo, da se ne odtegnejo obdavčenju v tuzemstvu. Za nadzornika je imenovan odvetnik dr. Leskovar. Zoper to naredbo ni pritožbe.

NARODNO PREDSTAVNIŠTVO.

Adresna debata. Smodejev govor.

LDU Belgrad, 22. marca. V današnji adresni debati je od Jugoslovanskega kluba govoril Smodej, ki je poudarjal, da smo Jugoslavlani vedno zupali v zmago entente, nad katero nismo nikdar obupavali. Zadnji udarec sovražnikom so zadali srbski vojniki na solunski fronti, ostale jugoslovanske čete so pa zadale tedaj udarec, ko so položile orožje. Samo na ta način je mogla Italija zmagati. Sedaj nam pa taista Italija očita, da smo mi Avstrijani. 17. slovenski pešpolk je prvi položil orožje; danes pa trpi v italijanskem ujetništvu. V Radgoni in Judenburgu so bili obsojeni na smrt slovenski vojniki le zato, ker so bili Jugoslavlani. Umirali so z vzkliki: »Živela Jugoslavija!« — Govornik se izjavlja dalje proti donavski konfederaciji ter protestira proti ravnanju Italijanov v zasedenih pokrajinah. — Za Smodejem je govoril Anton Kristan, ki je omenjal trpljenje našega naroda v tej vojski ter poudarjal, da so socialisti vedno zastopali narodno in politično edinost Jugoslovancov. Končal je s protestom proti italijanskemu imperializmu.

UPOR DVEH FRANCOSKIH POLKOV V ODESI.

LDU Budimpešta, 22. marca. (DunKU.) CKU poroča brezžično: Po vesteh iz Odesa sta se tamošnja dva francoska polka uprla, ko se jima je ukazalo, da napadeta boljševike. Moštvo je odposlalo deputacijo k častnikom, ki je izjavila, da je voljna bojevati se za Francijo, da pa noče napasti svoje brate. Na opombo častnikov, da je ustaja disciplinarno kaznjiva s smrtjo, je odgovorila deputacija, da to dobro ve, da na to nikakor ne spremeni njenega sklepa. Opomba DunKU: Potrdila tega poročila z druge strani še ni.

FRANCOSKI POVELJNIK V ODESI.

LDU Pariz, 21. marca. (Brezžično.) General Franchet d'Esperey, vrhovni poveljnik vzhodne armade, je bil naprošen, da se poda v Odeso in da prouči tamošnji strateški položaj. Pričakujejo ga v Odeso v petek ali v soboto.

REKA IN ITALIJANI.

LDU Pariz, 22. marca. Reuterjev urad poroča: Italijanska delegacija je danes soglasno sklenila odstopiti od mirovne konference, ako ne bi pri sklepu miru Reka pripadla Italiji.

LAHI POPARJENI.

LDU Nauen, 21. marca. (Brezžično.) Razpoloženje, katero so ustvarila v Italiji pariška pogajanja, označuje na zanimiv način članek lista »Corriere della Sera«, ki pravi, da se sklepa v Parizu separatni mir z Nemčijo, da je postala Italija vprašanje drugega reda in da se ji hoče odvzeti značaj velesile.

KOMUNISTI V LINC.

LDU Linc, 22. marca. (ČTU) Danes dopoldne sta prikorakala dva bataljona ljudske obrambe z vso opremo in s strojnimi pred mestno hišo, pred katero sta se razvrstila ter odposlala k županu deputacijo, ki mu je predložila vso vrsto gospodarskih in političnih zahtev. Najvažnejša teh je, da naj se ne dela ovir komunističnim agitacijam. Župan je pomirjevalno posredoval in se mu je posrečilo doseči uspeh. Deputacija je odšla, ne da bi delala nadaljnjih sitnosti. Vse mesto je bilo razburjeno.

POLKOVNIK CUSEY V LJUBLJANI.

Dunaj, 22. marca. Polkovnik Cusey od medzavezniške komisije za živila na Dunaju je včeraj zvečer ob 9. uri s svojim spremljevalcem odpotoval v Ljubljano.

DUNAJ V TEML.

Dunaj, 22. marca. Zaradi zaprtja mej je popolnoma zmanjkalo ostravskega premoga. Zato so morali odrediti obsežne omejitve pri vporabi plina. Mestna magistrat je izdal naslednje odredbe, ki stopijo v veljavo 25. t. m.: Ceste bodo razsvetljene samo do 10. ure zvečer. Dobava plina za vse obrate, izzemši obrate za živila in časnikarske obrate, se ustavi. Razsvetljava zasebnih hiš je prepovedana. Po gostilnah in kavarnah sme goreti plin le do 8. ure zvečer.

Dnevne novice.

— **Šolske vesti.** Višji šolski svet je imenoval za stalno učiteljico v Cirkovcah Ljudmila Bračič, učiteljico v St. Vidu pri Planini. Višji šolski svet je odpustil iz šolske službe na javnih ljudskih in meščanskih šolah v ozemlju Deželne vlade v Ljubljani Avgusto Remschnigg, učiteljico ročnih del na dekliški meščanski šoli v Celju.

— **Jugoslovansko ženstvo proti analfabetizmu.** Jugoslovanske ženske organizacije na Hrvaškem in v Bosni prirejajo brezplačne tečaje za analfabete po vseh večjih mestih, pa tudi po vaseh.

— **Poštna vest.** Pri poštnem uradu se je otvorila dne 14. marca telet centrala z javno govornico za krajevni in medkrajevni (interurbani) telefonski promet.

— **»Zlata doba«, glasilo »Svete vojske«** zoper pijančevanje, nenravnost in sirovost ter za reformo življenja, letnik 13., 1. zvezek, obsegajoč številke 1, 2, 3, je ravnokar izšel. Obsega poročilo o taboru »Svete vojske« z dne 19. januarja z vsemi govori, ki so se na taboru govorili. Ker je protialkoholno gibanje zaroda močnejše zaplalo in je bilo zanimanje za »tabor« veliko, bi bilo želeli, da tudi glasilo takega gibanja dobi več naročnikov in bralcev. »Zlata doba« stane letos 6 K in se naroča pri upravnistvu, ki je na Poljanski cesti št. 4 v Dobrodolni pisarni. Potrebno bi bilo posebno, da bi se inteligenca bolj pobudila za to eminentno narodno kulturno delo: streznenje našega naroda in reforma njegovega življenja. Vsak slovenski inteligent, vsako društvo, vsaka šola bodi naročnik treznostnega glasila! Hrvatski in srbski protialkoholiki pa so začeli izdajati skupno glasilo »Novi život — Treznost«, pisan v latinici in cirilici. Izhaja in se naroča v Zagrebu, Kipni trg, 9. Ideja treznosti in moralnosti v jugoslovanskem narodu naj živi!

— **Poizvedovanja po pogrešanih in vojnih vjetnikih.** Poizvedovalnici Rdečega križa v Ljubljani prihaja dnevno jako mnogo vprašanj po pogrešanih in vojnih vjetnikih z zelo pomanjkljivimi podatki, kar dela težkoče pri poizvedovanju. Vsako vprašanje po pogrešanih ali vojnih vjetnikih naj obsega sledeče podatke: ime in priimek pogrešanca ali vojne vjetnika, čin (šaržo), polk, starost oz. rojstno leto, domovinsko občino, zadnji naslov in od kdaj je pogrešan. — Nadalje opozarjamo, da je vsako poizvedovanje po vojnih vjetnikih v Rusiji, ki so se zadnjikrat oglasili v letu 1918 brezuspešno, ker je promet z Rusijo popolnoma prekinjen in je vsled tega vsako poizvedovanje nemogoče.

Ljubilanske novice.

Ij Elizabetna konferenca pri Sv. Petru ponovi danes, dne 23. marca 1919 dobrodelno predstavo v Ljudskem domu. Začetek točno ob pol 4. uri popoldne. 1. Materin blagoslov, igra s petjem v treh dejanjih. Priredil M. Ambrožič. 2. M. Elizabeta: Osem blagrov, osem dramatskih slik s petjem. Vstopnina: Sedeži po 5 K, 4 K, 3 K, 2 K. Stojšča po 1 K. Vstopnice se dobijo v trgovini pri Ažmanu, šolski dreved, v nedeljo v Šentpeterskem prosvetnem društvu in eno uro pred predstavo pri blagajni v Ljudskem domu. — Dvorana bo dobro kurjena. Vstop predstavo zabranjen; zamudniki smejo vstopiti šele pri prihodnjem dejanju.

Ij Opozorjamo na današnjo uprizoritev Šentjakobske Elizabetne konference v prid siromakom šentjakobske fare. Na sporedu je več pevskih točk, deklamacij in igra »Po potu Gospodovem«. Začetek točno ob 4. uri popoldne. Vrši se v prostorih »Šentjakobskega prosvetnega društva«, Sv. Florijana ulica 15.

Ij Za »Črnošolca«, ki ga uprizori Ljudski oder v torek, 25. marca, se dobe vstopnice v predprodaji tudi v nedeljo, 23. t. m. dopoldne ob 9. do 12. ure v pisarni Ljudskega odra v Ljudskem domu (I. nastr., levo).

Ij Odborova seja »Slomškove zveze« je danes popoldne ob 2. v Ljudskem domu, II. nadstropje, soba št. 22. Zadeva važna! Ij Šentpeterski družabni klub. Izlet na Šmarno goro se vrši v nedeljo, 30. marca. Odhod ob 11. uri dopoldne od protestantske cerkve.

Ij Predavanje. Gosp. dr. Ivan Pintar nadaljuje predavanje o moderni in higijenični kosmetiki v sredo, dne 26. marca 1919, ob 8. zvečer v veliki dvorani Mestnega doma. Vstopnina 1 K.

Ij Umrla je v Ljubljani, Bohoričeva ulica št. 6, gđ. Marija Vrhovec. Pokojnica je v juliju s prav dobrim uspehom napravila maturo na državnem učiteljskem. Službe vsled bolehnosti ni mogla sprejeti. Pogreb je danes ob pol 4. uri popoldne.

Ij Vse trgovce se opozarja na današnji inserat gremija trgovcev v Ljubljani.

Ij Tabor »Svete vojske« so imeli gojenci in gojenke državnega učiteljskega v petek 21. t. m. Obsegal je 2 uri hospitacije, v katerih je gđ. prof. Stupca pokazala ka-

ko bi se mogli otrokom pojasniti nevarni učinki alkoholnih pijač, in 15 kratkih referatov. Sklepni govor je imel svetnik Janez Kalan. Navdušenje, s katerim so govorili predavatelji in predavateljice, in zanimanje, s katerim so poslušalci sledili predavanjem, jamčita, da bo abstinenčno gibanje med našim bodočim učiteljstvom imelo vnete pospeševalce.

Ij Umrli so v Ljubljani: Anton Gačnik, tov. zidar, 47 let. — Rudolf Černe, ključavničar, 20 let. — Alojzija Remc, zasebnica, 81 let. — S. Dionizija Ana Handl, usmiljenka, 68 let. — Janez Pipan, delavec, 47 let. — Marija Končnik, dninarica, 82 let. — Marija Gričar, posestnikova hči, 7 let. — Marija Brezovnik, kuharica, 37 let. — Matjež Miklavčič, mestni delavec, 79 let. — Terezija Papež, posestnikova žena, 45 let. — Helena Dovč, hiralica, 76 let. — Leopoldina Huber, šivilja, 67 let. — Marija Kralj, delavčeva hči, 3 leta. — Josipina Selan, zasebnica, 26 let. — Frančiška Klarman, žena umirovljenega železn. uradnika, 65 let. — Rudolf Miklošič, sin vlakovodje, 2 leti. — Frančiška Roškar, restavraterjeva hči, 10 mesecev.

Ij Deputacija svojcev vojnih ujetnikov. Članom deputacije se naznani, da bo v ti stvari mogoče dati natančna poročila šele v teku osmih dni.

Ij Društvo zasebnih uradnikov in uradnic ponovno opozarja svoje člane in članice, ki so vpisani v srbo-hrvatski tečaj, da se je pričelo s poukom trgovske korespondence v cirilici. Da je ta predmet za člane naše organizacije izredne važnosti, o tem je gotovo vsakdo prepričan, navzlic temu opazamo, da za stvar n. še takega zanimanja, kakor bi ga pričakovali. Prosimo torej redne udeležbe.

Ij »Društvo slovenskih držav. uslužbenecv kraljevstva SHS« ima nujno odobrovo sejo v torek dne 25. marca ob pol 8. uri zvečer v posvetovalnici mestnega magistrata. Seja ob vsakem številu navzočih odhormikov sklepna!

Ij Pozor vpokojencij! Dne 3. aprila t. l. ob 3. uri popoldne se vrši v Narodnem domu v Ljubljani ustanovni občni zbor »Splošnega društva jugoslovanskih vpokojencev«. Namen in naloga društva bo: varovati pravice članov ter jim nuditi moralno in gmočno pomoč. Član društva postane lahko vpokojena ali v pokoj namenjena oseba obojega spola, ki je bila z odlokom (dekretom) nastavljena odnosno vpokojena, brez razlike službene stopnje in političnega mišljenja. V svrhu natančnejših pojasnil za stanujoče v Vodmatu in v vzhodnem delu mesta dne 25. marca t. l. ob 3. uri popoldne v Pavšekovi gostilni na Martinovi cesti; za zapadni ter severni del mesta in Šiško pa dne 26. marca t. l. ob 3. uri popoldne v Narodnem domu v Ljubljani. — Pripravljani odbor. Ivan Bežnik.

Vestnik S. K. S. Z.

* Kat. slov. izobraževalno društvo v Hrušici naznanja, da ponovi Finžgarjevega »Divjega lovca«, narodni igrokaz s petjem v štirih dejanjih, v torek na praznik Marijinega oznanenja točno ob ¾4. uro popoldne v »Našem domu«. Kdor zadnjič ni dobil prostora, naj se sedaj potruži za vstopnico in naj ne zamudi ugodne prilike ogledati si to predstavo. Vstopnice se dobe v predprodaji v »Našem domu«.

Prosveta.

pr »Črnošolec« na Ljudskem odru. Na praznik dne 25. t. m. ob 7. uri zvečer ponovi dramatič. odsek »Ljudski oder« Medvedov igrokaz »Črnošolec«. — Otrokom pod 10 let je vstop zabranjen, od 10. do 15. leta pa le v spremstvu staršev na sedežih. Predprodaja vstopnic se vrši v nedeljo dopoldne od 9.—12. ure v pisarni Ljudskega odru v Ljudskem domu (I. nadstropje levo), v ponedeljek v trgovini H. Ničman (prodajalna P. T. D., Kopitarjeva ulica), v torek dopoldne od 9.—12. ure v pisarni Ljudskega odru in od 6. ure zvečer pri blagajni istotam.

Gospodarske novice.

g Trgovska zadruga. Prejeli smo: Danes, ko se vsi stanovi organizirajo, je občutno pomanjkanje organizacije tistemu stanu, ki posreduje med producentom in konsumentom. Trgovski stan pogreša vesplošno na celem ozemlju našega naroda stanovske in strokovne organizacije. Med vojno in v zadnjem času so se v trgovini pojavili elementi, ki so vse drugo kot trgovci in kot taki naravno razvoju solidne trgovine zelo škodljivi. V Ljubljani se je ustanovil pripravljalni odbor, ki ima nalogo, temu nedostatku od pomoči s tem, da osnuje obsežna organizacija na zadrugi podlagi. Snuje se registrirana zadruga s omejeno zavezo pod imenom »Trgovska zadruga v Ljubljani«. To podjetje namerava združiti v svojem okrilju vse panoge trgovskega stanu, in sicer nele samostojne trgovce, ampak tudi trgovske potnike in trgovske nastavitelje vseh kategorij. Namen podjetja bo pospeševati z organiza-

cijo koristi trgovskega stanu strokovno ter pospeševati gospodarske koristi svojih članov. Zadruga bo prevzela zase in za svoje člane trgovska zastopstva in trgovska podjetja na slovenskem ozemlju, kakor tudi ustanovila lastni informacijski in inkasno oddelek. Pečala se bo zadruga tudi s podeljevanjem kredita svojim članom ter vidi eno svojih najvišjih nalog v tem, prekrbovati zmožnim, podjetnim in zaupanja vrednim pripadnikom trgovskega stanu cenovni kredit, katerega pri današnjih kreditnih razmerah zlasti malemu trgovstvu skoraj ni mogoče dobiti. Da se bo bavilo podjetje tudi z eskomptiranjem menic in trgovskih računov potom cesije ter sprejemalo hranilne vloge, je samoobsebi umevno. Zadruga se bo osnovala na temelju omejene zaveze svojih članov. Vsak zadrugiški član se bo enkratno višino podpisanih oziroma vplačanih deležev. Zadrugiški delež je določen na 300 K in je vsakega zadrugišku prosto dano, podpisati poljubno število deležev. Poleg tega plača vsak zadrugiški član pri sprejemu 100 K vstopnine. prijave za sprejem v zadrugo sprejema začasno pripravljalni odbor, kateremu načeljuje g. Valentin Sajovic, trgovec v Ljubljani. Ustanovni občni zbor vrši se bode tekom meseca aprila t. l. Tem pottom vabimo pripadnike trgovskega stanu vseh kategorij, da se združijo čim številnejše okrog snuječe se stanovske organizacije ter vpoštevajoč lastno korist prijavijo svoj pristop k trgovski zadrugi, ki posluje začasno v hotelu »Slona« (dvorišče, levo) kjer so interesentom pravila na ogled. Uradne ure za stranke od 9. do 12. ure dopoldne.

g »Sava«, lesna trgovska in industrijalna družba z o. z. v Ljubljani. Prejeli smo: Dne 31. marca se bo vršil občni zbor te družbe, potreben vsled pristopa večjega števila novih članov. Družba »Sava«, ustanovljena novembra meseca 1918, obeta postati v našem gospodarstvu važen faktor. Nevarnost, da nam tuji kapital posebno v tem prehodnem času ne osvoji domačega gospodarstva, je velika. S tem večjim zadovoljstvom mora vsak narodni gospodar pozdraviti ustanovitev družbe, ki naj brani najvažnejšo panogo našega gospodarstva pred tujo invazijo. Te se moremo izogniti le z dobro organizacijo najširših produkcijskih krogov, ki so delali do pred vojno edino le za tujo prekopovalno trgovino. Družba »Sava«, ki je v prvi vrsti eksportna družba, si je stavila cilj organizirati direktno eksportno kupčijo in pripomoči k temu, da ostane ne-le zaslužek domačinu, ampak da se vrne našemu gospodarstvu tudi polna eksportna vrednost naših produktov in s tem okrepi naša trgovska bilanca in valuta. Izključena je s tem ona prekopovalna trgovina, ki je vodila do sedaj glavni dobiček naše lesne industrije v inozemstvo ali pa v žrelo nam sovražnega kapitala, ki se tudi sedaj v kolikor mogoče narodni obleki skuša vriniti v naše gospodarstvo. Ker vidimo le v smoteni organizaciji ono moč in odporno silo, ki naj varuje naše gospodarstvo vseh tujih vplivov in ker nam le organizacija naših do sedaj na veselje tujca tako razcepljenih moči obeta gospodarske uspehe, ki jih moramo doseči, ako nočemo ostati zaslužnejši od tujega kapitala, pozdravljamo ustanovitev družbe, ki se je do danes tako razvila, da ima v svojem krogu že okoli 60 producentov in trgovcev, od katerih jih je 22 v produkcijski družbi »Velika gora« v Ribnici, ki se je ustanovila pred kratkim za ribniško in sodažsko dolino in pristopila kot član k »Savi«.

Zagrebska borza.

LDU Zagreb, 22. marca. Po odmoru za časa stavke bančnih uradnikov se je zopet otvoril danes promet na borzi. Zaključni kurzi so bili:

	Denar:	Blago
Banka za trg. obrt in industrijo	475	480
Banka in hranilnica za Primorje na Sušaku, nove delnice . .	520	530
Hrvatska eskomptna banka . .	1450	1460
Eskomptna in men. banka, Brod stare delnice, . .	—	420
nove delnice, . .	380	390
Hipotekarna banka, Zagreb . .	445	450
Jadranska banka, nove	—	—
stare	—	—
Hrvatska kreditna banka	1035	1050
Narodna banka, brez kupona . .	—	460
Obrtna banka, zadnja emisija, najnovejši del	250	260
Poljedelska banka	112	120
Prva hrvatska hranilnica, stare . .	9100	9100
nove	—	8700
Rečka pučka banka	233	243
Sladkorna tovarna, Osijek	2400	2750
Zagrebska tovarna strojev	—	—

Klic obupa.

(Iz zasedenega ozemlja.)

Kdor je bival med našim ljudstvom, je lahko spoznal do mozga in kosti naše plemenito ljudstvo, ki je bilo tako vžgano za vsak napredek. To ljudstvo je ljubilo vse, kar je lepo, dobro in plemenito. — Še nekaj intenzivnega dela in naša Goriška bi postala v verskem oziru bolj globokoverna kot češka Morava, v gospodarskem in kulturnem oziru bi uredniala vsaki drugi pokrajini.

In to ljudstvo nam hoče sedaj usiljivi Lah pokvariti. Spoznal je Ahilovo peto nasega ljudstva, ki je rado veselo, zlasti išče zabavo v plesu. Odkar je Lah zasedel naše ozemlje, so plesi naravnost zapovedani, ker hoče Lah mladino izkvariti, nakloniti si simpatije mladine, da bo tako pozabila svoj narod in drla v tabor »vesele matere Italije«.

Da pokaže Lah svoje usmiljeno srce, hoče pridobiti ljudstvo tudi z brezplačno aprovizacijo. Toda pri razsodnih in pametnih nima to nobene privlačne sile. Ljudje sicer jemljejo, dokler Lah daje, toda za par rižev in pest moke ne prodajo svojega prepričanja. Mnogi pa so tako ponosni, da odločno odklanjajo vsako laško »dobroto«.

Lah se hoče povsod uriniti. Zlasti mu je šola pri srcu. Iz početka so nam počasi, sedaj pa kar naravnost hoteli uriniti blaženo italijanščino v šolo. Ko so učitelji in učiteljice odločno odklonili sodelovanje pri tem izdajalskem poslu, niso se sramovali celo duhovnike pridobivati za to sramotno počenje. Seveda je bil ves trud in vse obljube bob ob steno. Da bi pa vsaj nekaj dosegle, vpeljejo šolske kuhinje, kjer dobivajo šolarčki opoldne hrano brezplačno. Toda otroci gredo rajši lačni dolgo pot domov, nego bi sprejemali laške milodare.

Da si pa Lah svojo »dobroto« kaj kmalu poplača, za to skrbi sam. Najprej so znižali ceno naše krone za 60 odstotkov ter so tako ljudstvo za milijone opeharili. Plače uradnikom in delavcem so trgali in krajšali popolnoma svojevoljno. Vsled tega je nastala tudi železničarska stavka. Tudi učiteljstvo sežanskega okraja je silno udarjeno. Civilni komisar v Sežani je razpustil učiteljsko organizacijo iz razloga, da je simpatizirala s stavkujočimi železničarji ter zapretila tudi sama s stavko. Vse to je »političen delikt«, inspiriran iz Jugoslavije, ki se ga mora kaznovati. — Zlasti si izplačujejo vročerkvni Lahi svoje dobrote s tem, da neusmiljeno sekajo drva za kurjavo. Cele parcele hrastov in borovcev so že posekali, ne da bi dali centesima odškodnine. Če bodo ti ljudje še nekaj časa na Krasu, bo Kras sama goličava, brez drevja in zelenja.

Ponujajo nam svojo kulturo. V čem pa obstoji ta njih toli hvalisana kultura? Najprej nam hočejo razkristjaniti šolo. — Kani se popolnoma prepovedati duhovniku v šolo. Ljudstvo je prišlo to do ušes, pa je zatrepetalo v svojem srcu in reklo: »Smrt Lahu, ki hoče moriti duše naših otrok.« Na piki imajo Lahi zlasti duhovščino. Pričakujejo se preganjanja duhovščine, ki je trn v peti vsakemu Lahu in največje napotje, da Lahom ne cveto rožice v okupiranem ozemlju. Kulturo nam ponujajo ti ljudje! Najprej naj pometejo pred lastnim pragom. Dober poznavalec razmer, ki se je vrnil sedaj iz ujetništva, trdi, da je v spodnji Italiji od 82 do 90 odstotkov analfabetov, v celi Italiji pa povprečno 40 odstotkov. To je res lepa kultura, ki jo mi hvaležno odklanjamo, ker imamo ne polnih 5 odstotkov analfabetov. — Medice, cura te ipsum!

Svojo kulturo pa kažejo Lahi zlasti nasproti našim vojakom ujetnikom. Ti strašno trpe v Italiji. Lakota je grozna, spati morajo pod milim nebom v ograjenih prostorih, kjer so nastavljene goste strojnice. Za vsak najmanjši pregrešek morajo biti vojaki od sedem dni do mesca ob sami vodi in kruhu. — Tako si pridobivajo simpatije naših ljudi. To je svoboda, to je kultura! Ni zaman nekdo izrekel krilate besede: V srednji Italiji začenja Afrika.

Jugoslavija! Vprašamo te, ali nas res hoče pustiti tem ljudem, da nas bodo »pokulturili« in »osvobodili«? Veš li, da izgine zadnji Slovenec v libijski puščavi?

In ve li za vse to konferenca v Parizu? Če je nepristransko poučena, potem je samo eno možno: da čim prej zapove, naj se Lah izgubi z naše rodne grude. Če bi se pa to ne zgodilo in bi naše ljudstvo ostalo v suženjskem jarmu laškega imperializma, potem ne moremo več verovati v ideal pravičnosti, ki jo tako z visokim patosom oznaajo možje na mirovni konferenci.

Vsem ključemo: Naša srca navdaja najboljša nada v pravično rešitev naše usode. Vi delajte, pa tudi mi ne bomo držali križem rok. V delu je naša rešitev. — Zato vsi na delo odrešenja!

Skupen dobiček in socializacija.

Dr. Krakauer piše, da je sklenila neka renška tvrdka posebno vrsto socializiranja svojega podjetja. Dala bo svojim akcionarjem odslej naprej k večjemu 4 odstotno dividendo, ostanek dobička bo pa razdelila na dve polovici, eno bodo dobili akcionarji, drugo pa delavci. Po mnenju akcionarjev bo to najboljši način, da se delavci trdno navežejo na tvrdko, da se ne bo več treba bati preprirov zaradi plač, zlasti pa ne štrajkov.

Ta sklep svitlo pojasnjuje delavske razmere na Nemškem. Od preobrata sem rastejo zahteve delavcev kakor plaz, ka-

kor hudourniki po dežju. Vsi opomini, naj lepo začeta revolucija ne preide v boj za plače, so zastoj. Tudi socialnodemokraci- tičnim voditeljem je jasno, da premagana in politično ter gospodarsko onemogla Nemčija ne more dati širokim ljudskim masam boljših delavnih pogojev kakor so bili pred vojsko. Kar mora danes oddati pod pritiskom moči proletariata izrabljeno gospodarsko telo, to pravijo, da bo obstajalo samo mala časa in se bo umaknilo popolni slabosti. Zato skuša posamezni podjetnik grozeči polom preprečiti, v našem slučaju s tem, da dá delavstvu polovični dobiček, ki ostane po odbitju onega zneska, ki je primeren, obrestovanju kapitala. Družba odda polovico dobička, ker se boji, da sploh ne bo imela nobenega dobička več, če se razmere še nadalje tako razvijajo kakor so se doslej. Gotovo se je hotela družba s svojim sklepom obenem zavarovati proti bodoči državni ali pa sedanj- ni nedržavni »divji« socializaciji.

Krakauer se vprašuje, če se bo upanje trdke izpolnilo. Pravi, da se je dose- daj udeležba na dobičku obnesla le tedaj, če je bila v tesni zvezi z rezultati dela. Tako bi bila n. pr. uporaba kuriva in mazila v marsikakem obratu neprimerno večja kot je sedaj, če ne bi obstojale nagrade, ki so v zvezi z varčevanjem s temi snovmi. Kjer se pa ta nagrada recimo ne pozna ravno pri posamezniku naravnost, ampak pripade le celoti, ki si jo potem razdeli po nekom ključu, proti kateremu je pa zmirlaj dosti odpora, potem pa udeležba na dobičku nikar ni sredstvo, da dosežemo boljše delavne rezultate. Poskusili so s takimi operacijami že večkrat. Največji tak poskus so napravile danske državne železnice. Kakor povsod se je tudi tukaj pokazalo, da so smatrali uslužbenci del dobička, izplačan jim koncem leta, kot neko sprejemljivo doklado na plačo. Če ta doklada raste, jim je to zelo všeč, ne da bi se za njeno zvišanje posebej kaj potrudili. Če pa deležni znesek pade, kar se seveda v časih ugodnega razvoja tudi pripeti, potem pa smatrajo delavci to za nezasluženo prikrajšanje plače in ne marajo o kaki manjši plači nič slišati. Razmere so postale sčasoma tako neznosne, da so danske železnice slednjič vse skupaj opustile.

Če pa ni udeležba na dobičku niti v državnih niti v zasebnih podjetjih pripravno sredstvo, da delavce trajno zadovolimo, pa tudi ni pripravna, da bi zadržala socializacijo. Ta hoče gospodarske obrate razlastiti bodisi v prid države ali občine ali pa jih hoče upravljati po javnopravnih družbah ali jih pa združiti v zadruge javnega značaja: na vsak način jim hoče vzeti značaj zasebnega gospodarstva. V upravo teh socializiranih obratov bodo vstopili delavci in nastavljeni. A tudi nesocializirani obrati si bodo morali pomagati na ta način. Seveda bodo težave velike, stroški ogromni. Delavci bodo zahtevali večjo plačo, olajšanja delavnih pogojev, boljšo preskrbo za starost, bolezen in invalidnost. A v takih slučajih se pojavi vselej tudi prijenljivost delavstva; delavci upoštevajo vsakraten položaj podjetja in lahko se je sporazumeti z njimi. In tako bo moralo biti. Časi absolutnega gospodarstva so prešli, treba je tudi v podjetjih konstitucionalnega ustroja. Uspešnejša kakor udeležba na dobičku bo udeležba na delu, na vodstvu in upravi obrata. — Tako Krakauer.

Znani Ford, tovarnar avtomobilov v Ameriki, ima že dolgo najlepše vpeljana socializacijo, z udeležbo na dobičku in na upravi. Delavci se sami vodijo in vržejo lenuha sami ven kakor čebele trota. Vse je zadovoljno, podjetnik in delavstvo.

Slika mirovnega posveta.

Le malemu številu smrtnikov je dovoljeno pogledati v najsvetejše mirovnega templja. Diplomati, ki ustvarjajo zgodovino človeškega rodu, vedo, da je razdalja mati avtoritete in da šteje cesar največ svojih častilcev tam, kjer ga poznajo najmanj. Okoli zelene mize, kjer so zbrani zastopniki desetih narodov, bi bilo težko najti prostora še za deset poslušalcev; predstavimo si samo število časnika-jev svetovnih listov, ki so prišli v Pariz. Vsi ti, čeravno so predstavitelji 100 tisočev čitateljev, morajo stati v spoštljivi razdalji. Nastanili so jih v vzhodnem paviljonu na Quai d'Orsay; pisarna množice vseh rodov in jezikov je to. Pariške dopisnike vmes moremo šteti le ko redke posameznike. Na vratih, kjer je vpisovalni register, pregledujejo legitimacije. Še le ko visoka družba zasede svoje prostore, tedaj se odpro vrata tudi za časnika-je, pa ne »urna« dvorana sama, ampak neki stranski prostor, ki je zvezan s to z neko galerijo, da kdor sedi v tem prostoru v prvi vrsti vidi kaj, medtem ko se morajo drugi zadovoljiti, da vjamejo kako besedo velikih duhovnikov pravice, njih geste pa si morajo samo predstavljati.

Dvorana diplomatov ima po svojih rjavih stenah in purpurnih draperijah, po poslikanih kartuših in gorečih kristalnih

svetilkah, aristokratičen izraz. Ob dolgih, v podobi konjske podkve postavljenih mizah, sede zastopniki tesno stisnjeni, eni so nagnjeni nad svojim pisanjem, drugi so se naslonili na stol, poslušajo, ali se pogovarjajo s sosedi. Za njimi sede ob posebnih mizicah ob stenah tajniki in svetniki. Ko ta ali oni diplomat povzame besedo, ali se oglasi predstavljalec, tedaj vlada v dvorani sveta tišina. Medtem ko naglo teče čas in naznanja ura nad predsednikovo glavo z zvonikom udarcom pet, šest, sedem... se prikaže tudi v sicer tako korektnem miljeju diplomacije znak raztresenosti in nestrpnosti, vendar pa poslušajo zadnjega gospodnika s zanimanjem do konca, ker se zavedajo resnosti svojega poslanstva. Značilno za take seje je tudi to, da po nobenem še tako sijajnem govoru ne sledi aplavz in predsednik se ohrani svoj prijazni ton.

Tu je pozorišče, na katerem prestavlja svetovno dejanje, o katerem bodo govorili bodoči rodovi. Tu gre za uresničenje svetovnega miru, o katerem so sanjali že v srednjem veku.

Če pogledamo to družbo natančneje, dobimo kontrast. Večina zastopnikov je zelo mlada, medtem, ko smo morda pričakovali same sivobrade moše.

Znamenita je osebnost predsednika Wilsona. Raven, z nepremičnimi potezami na obrazu stoji ob predsednikovi mizi in govori s svojim melodičnim glasom stavek za stavkom in ga razlaga. Njegova visoka vitka postava s zapetim jopičem in z belo rutico v stranskem žepu ter srebrnosivo kravato, se kaj harmonično pritega njegovemu energično izrazitemu, ne več mlademu karakternemu obrazu.

Opazujemo Clemenceaua, ki poslušja, zleknen globoko v svoj naslonjač. Tudi on je oblečen s skrbno eleganco; rjave rokavice in črni zavoj označujejo predsedniško čast. Bela brada se mu zavija in iz globokih očesnih jamic mongolskega obraza se bliskajo pogledi. Ta dan je bil zelo milega razpoloženja, ni nas spominjal na tigra, ampak na vnetega časnika; kot tak nam je govoril pred dvema letoma v misije Francoske za človeštvo...

Lord Robert Cecil ima plemeniti profil in izraz odkritosti, ki karakterizira vse angleške državnike. S svojim golim obrazom, malo gesto in gorkim tonom govora je soroden Asquithu in lord Greyu ali Balfouru. Roke zaplete v jopič in govori s prepričevalnostjo ter apelira na dobro voljo ljudstva in državnikov, da mir ne ostane samo mrtva beseda. On hoče, da bodoča zveza narodov ne sme biti na noben način sveta alijanca, ki bi se vmešavala v notranje države suverenih držav.

Še marsikaj značilnega bi se dalo povedati iz te dvorane.

Slikarji skicirajo navzoče državnike za angleške in francoske ilustrirane liste. »Državniki so slabi modeli,« je dejal angleški portretist sir William Orpen. Ti se ne drže lepo. Raje imam vojake; ti se postavijo in ostanejo mirni v svoji vlogi.

Od rdečine zastorov, med katere pada blede zimska svetloba, odsevajo obrazi navzočih v vseh močutih nijansah: od svetle polti Evropejca preko rumenine Kitajca, rjavih Arabcev in Indijcev do črnih zamorcev. Vsak izmed teh obrazov nosi v sebi zapisan kos zgodovine dežele, ki jo zastopa. — (Po Züricher Zeitung.)

Prošnje za demobilizacijski material.

Vse take prošnje je odstopila deželna vlada za Slovenijo v rešitev Gospodarski komisiji za stvarno demobilizacijo v Ljubljani, Sodna ulica št. 1, ki je bila ustanovljena z naredbo Uradni list št. 45, z dne 1. febr. 1919. Glede reševanja uloženih prošelj in ulaganja novih, razglasa navedena komisija sledeče:

Izključno pravico dodeljevanja demobilizacijskega materiala v kolikor to ni izrecno vojaški material, kakor n. pr. municija, orožje in vojaška oprema, ima Gospodarska komisija v Ljubljani, ki ustanavlja za kraje, kjer se nahajajo večje množice demobilizacijskega blaga, posebne krajevne komisije, ki potem poslujejo v lastnem delokrugu po navodilih komisije v Ljubljani. Nekolekovane prošnje za demobilizacijski material naj se vlagajo izključno le pri gospodarski komisiji v Ljubljani, kjer obstojajo krajevne komisije tudi pri teh. Vsaka prošnja mora imeti navedeno:

1. natančno ime in naslov dotičnika, ki hoče kak material dobiti
2. utemeljitev nujnosti potrebe in ali ga rabi za svojo lastno potrebo kot direktni uporabnik, ali pa le posredno. Prošnje direktnih uporabnikov se bodo upoštevale v prvi vrsti, in šele potem drugi prosilci. Trgovci bodo mogli dobiti demobilizacijsko blago le v slučajih ako se ne oglašajo direktni uporabniki, oziroma tudi na razpisanih dražbah demobilizacijskega blaga.
3. Navede naj se tudi kraj, oziroma skladišče, kjer se zaželeno blago nahaja, ako je to prosilcu znano.

4. Stroji sploh in dragocenejši predmeti se bodo oddajali le pod pogojem, da jih bo kupec rabil najmanj skozi dve leti, če jih hoče prej odprodati, mora dobiti za to dovoljenje gospodarske komisije, ki si bo v takih slučajih pridržala pravico razpolaganja.

Na splošno se opozori še na sledeče: Vsak dodeljen material mora biti pred dodelitvijo ali vsaj pred prevzetjem ocenjen in mora biti kupna vsota vplačana predno zamore kupec odvzeti svoj material. Kupec se mora zavezati, da spravi kupljeno blago v gotovem. sporazumno z njim določenem terminu, ker ne prevzame pozneje gospodarska komisija nobene odgovornosti več.

Gotove vrste blago se bo oddajalo le dobrodelnim in kulturnim zavodom, kakor n. pr. glasbila in drugo.

Vstop v skladišča demobilizacijskega materiala je v splošno prepovedan. V posebnih slučajih pa izdaja taka dovoljenja le gospodarska komisija v Ljubljani in lokalne komisije, kjer so ustanovljene.

Že vložene prošnje se rešujejo pri važnejših predmetih v sejah gospodarske komisije, sicer pa po predsedniku komisije. Prošnje, katerim manjka podlaga v smislu navedenih točk, bodo ostale nerešene. Zlasti se ne bodo upoštevale prošnje na splošno sestavljene, ki ne povedo, katere predmete in kolikšno množino da zahteva prosilec, kakor n. pr.: »Rabim nekaj kovaškega orodja...« »Rabim kmetijske stroje...« »Prosim, da mi sporočite, če mi jih morete prodati...« Vse take prošnje bodo ostale brez uspeha, ker gospodarska komisija nima časa izpraševati posameznih prosilcev in jih obveščati, kateri predmeti da bi bili zanje prikladni. Taki prosilci naj se zgledajo pri dražbah, ki bodo razpisane za posamezna skladišča ali pa za posamezne skupine predmetov, na primer poljsko orodje, železne surovine ali kaj sličnega, kakor nanese prilika.

Civilna obleka blesih vojakov.

Ako se upošteva, da se je svetovne vojne udeležilo vsaj 150.000 mož iz slovenskega ozemlja, kateri so skoraj vsi ob nastopu vojaške službe oddali v vojaška skladišča svoje civilne obleke, ako se upošteva, s kako težavo se nabavijo danes civilne obleke in koliko stanejo, saj bi 150 tisoč civilnih oblek stalo najmanj 40 milijonov kron, je že iz narodno-gospodarskih ozirov potrebno, da se vsem bivšim vojakom, ki so svojo civilno obleko res oddali, te vrnejo.

Vojaške oblasti na slovenskem ozemlju si prizadevajo, da pridejo civilne obleke iz skladišč v roke lastnikov, kar je mogoče seveda le glede tistih oblek, ki se nahajajo na slovenskem ozemlju.

Ker pa je bivša Avstrija preseljevala slovenske kadre v tuje dežele in so morali ti tudi civilne obleke seboj prevažati, in ker je mnogo mož iz slovenskega ozemlja služilo pri vojaških krdelih, kojih kadri so bili sploh v drugih deželah, je ostalo veliko število civilnih oblek izven slovenskega ozemlja, od koder jih poedinec ali sploh ne dobi ali pa se mu delajo ovire.

Mnogo oblek se je zgubilo ali se mora domnevati, da so zgubljene ali vsaj nedosegljive, seveda lahko pridejo lastniki takih zgubljenih oblek v veliko zadrego, da nimajo kaj obleči.

Vojaška intendantca za Slovenijo je to upoštevala ter določila, da se lastniki takih oblek, o katerih je verjetno dokazano, da so bile res oddane in zgubljene, odškodujejo ali v denarju (do 80 kron) ali pa z drugo obleko.

Da se bivšim vojakom olajša priti do svoje res oddane obleke, oziroma če je oddana obleka res zgubljena, do odškodnine, je združila intendantca vse tozadevne posle na vojno dopolnilno poveljstvo v Ljubljani, kojega gospodarski urad rešuje vse prošnje, ki se nanašajo na civilne obleke, oziroma odškodnino.

Vsi bivši vojaki, ki se do sedaj za svoje res oddane civilne obleke še niso zglašili, prijavijo svojo zahtevo pri občinskem uradu, kjer navedejo sledeče:

1. Popolno ime, rojstno leto in domovinsko občino;
2. kdaj, kje in pri katerem vojaškem oddelku so ob začetku ali tekom vojne nastopili vojaško službo in oddali svojo civilno obleko;
3. pojedine kose oddane obleke in druge oddane stvari — njih opis — in v čem oddano (n. pr. v kovčku, v nahrbtniku, v zavoju itd.);
4. kdaj, kje in komu so oddali pri izstopu iz vojaške službe vojaško obleko in druge vojaške stvari (ako imajo potrdilo, ga naj priložijo).

Za padle oziroma umrle vojake napravijo take prijave (točka 1—3) njih pravi dediči.

Občinski uradi pošljejo prijave, in sicer za vojake, ki so oddali civilno obleko: pri bivšem 17. pešpolku na nadomestni bataljon ljubljanskega pešpolka v Ljubljani, pri bivšem 27. domobranskem pešpolku oziroma pri gorskem strelskem polku št. 2 na nadomestni bataljon slovenskega planinskega polka v Ljubljani, pri bivšem 87. pešpolku na nadomestni bataljon celjskega pešpolka v Celju, pri bivšem 26. domobranskem oziroma strelskem polku v Mariboru, pri bivšem 26. črnovojniškem pešpolku v Mariboru, pri bivšem 47. pešpolku v Mariboru na nadomestni bataljon mariborskega pešpolka v Mariboru, pri bivšem 5. dragonskem polku, Maribor, na nadomestni škadron dragonskega polka Maribor, pri bivšem 3. pionirskem (saperskem) bataljonu v Ptuj na nadomestno stotnjo saperskega bataljona v Ptuj, pri čemer je potrebno tudi morebiti od teh oddelkov razglasa navodila.

Vse druge prijave se pa vpošljejo na vojno dopolnilno poveljstvo v Ljubljani, kamor se lahko oddajo tudi za zgoraj navedene oddelke namenjene prijave, katere potem vojno dopolnilno poveljstvo istim odpošlje.

Vsi oni, ki so take prijave že-odposlali ali potem občinskega urada ali pa po pošti, pa je preteklo že več časa, a ne dobe nobene rešitve, lahko prijave v zgoraj navedenem amisu ponovijo.

Kdor pri zgoraj navedenih ali drugih vojaških oddelkih na slovenskem ozemlju res oddane civilne obleke ne dobi nazaj, ker se je ta izgubila ali se mora zgubljeno smatrati, lahko prosi za odškodnino. Prošnje je priložiti: 1. potrdilo dotičnega vojaškega oddelka, da je res oddana civilna obleka izgubljena, 2. dokazilo (to je potrdilo onega vojaškega oddelka, ki ga je iz vojaške službe odpustil), da je oddal pri izstopu iz vojaške službe vso vojaško obleko in druge vojaške stvari, ker če je dobil pri izstopu iz vojaške službe porabno vojaško obleko ali se je s tako z bojišča vrnil, nima več pravice do odškodnine, ker velja že ta vojaška obleka kot nadomestek za zgubljeno civilno obleko.

Ako je pa vojaški oddelci, pri katerem se je civilna obleka res oddala in shranila izven slovenskega ozemlja (na pr. v Nemški Avstriji, Ogrski itd.), priloži prosilec svoji odškodninski prošnji: svojo izjavo, kdaj, kje in pri katerem vojaškem oddelku je oddal svojo civilno obleko in da te obleke ni dobil nazaj; to izjavo mora potrditi občinski urad in orožniška postaja, oziroma pri beguncih (Primorske in Koroške) begunski urad v Ljubljani. (Za take begunske izjave se dobe vzorci pri gospodarskem uradu vojno dopolnilnega poveljstva v Ljubljani.)

Tudi resnični dediči po padlih ali umrlih vojaki, katerih civilna obleka se je zgubila, so opravičeni zahtevati odškodnino, in sicer v denarju, 80 kron, takim prošnjam je poleg dokaza, da je civilna obleka zgubljena, priložiti potrdilo oziroma izkaz pristojnega zapuščinskega sodišča, da je prosilec (prosilka) pravi dedič.

Vse odškodninske prošnje s prilogo vred pošljejo občinski uradi vojno dopolnilnemu poveljstvu v Ljubljani.

Kdor pa hoče take prošnje izjemoma osebno izročiti, se oglasi pri gospodarskem uradu vojno dopolnilnega poveljstva v Ljubljani, v stari cukrarni, I. nadstropje, kjer odda prošnjo računskemu poročniku Rožman.

Da ne bo nepotrebnih pisarij in zavlačevanja, se opozarja, da se bo moglo ugoditi le takim prošnjam, ki bodo imele vse gori navedene podatke in priloge.

Aprovizacija.

a Prodaja sladkorja. Na vsako levo polovico sladkorne izkaznice se dobi takoj pol kilograma sladkorja. Kilogram stane 6 kron 50 vin. Na prvi odrezek sladkorne karte se dobi pol kilograma soli, na drugi odrezek pa 1 zavitek (10 škatljic) užgalic, kar je bilo že svoječasno objavljeno.

a Krompir za II. okraj. Stranke II. okraja dobe krompir v sredo, dne 20. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določa se tale red: dopoldne od 8. do 9. štev. 1 do 200, od 9. do 10. štev. 201 do 400, od 10. do 11. štev. 401 do 600, popoldne od 2. do 3. štev. 601 do 800, od 3. do 4. štev. 801, do 1000, od 4. do 5. štev. 1001 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 5 kg krompirja, kilogram stane 80 vin.

a Krompir za I. okraj. Stranke I. okraja dobe krompir v četrtek, dne 27. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določa se tale red: dopoldne od 8. do 9. štev. 1 do 200, od 9. do 10. štev. 201 do 400, od 10. do 11. štev. 401 do 600, popoldne od 2. do 3. štev. 601 do 800, od 3. do 4. štev. 801 do 1000, od 4. do 5. štev. 1001 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 5 kg krompirja, kilogram stane 80 vin.

Poslano.

Dne 16. oktobra 1915 je bil v Ljubljani ustreljen Janez Kromar, kovač iz Radohe (občina Kandija). Na smrt ga je obsodilo sodišče 5. armadnega zbora v Ljubljani (avditor Bützek) s sodbo od 15. oktobra 1915, ker je baje 26. septembra v Črnomlju v nekem pogovoru rekel: »Srbija ima prav.« Koncem februarja in začetkom marca je »Slovenski Narod« v precej potvoren obliki ta slučaj opisal in trdil med drugim, da sem jaz spisal ovadbo oziroma pritiskal na M. S., naj napravi on ovadbo zoper Janeza Kromarja. Ko sem poslal uredništvu navedenega lista pojasnilo, da z ovadbo zoper kovača Kromarja nisem v nobeni zvezi, je neki meni neznani M. G. zatrdil, da je ovadbo spisal oziroma inspiciral tisti Johan Vidmar, ki je bil nadoficijal in vodja zemljiške knjige v Črnomlju.

Temu nasproti ugotovim: 1. da sem o slučaju kovača Kromarja zvedel šele takrat, ko se je o tem poročalo po listih in bil že zdavnaj ustreljen, 2. da sem ob času ovadbe že eno leto prej bil v Žužemberku kot zemljejknjižni vodja, 3. da Kromarja sploh vse svoje življenje nikdar poznal nisem, ker je bil iz tuje občine in drugega okraja, kjer jaz nikdar nisem služboval, 4. da so ovadbo proti Kromarju napravili orožniki na podlagi napoved g. M. S., kakor sem se o tem prepiral iz sodnih aktov, 5. da v celnem kazenskem spisu proti Janezu Kromarju opr. št. K 783/15 ni nikjer omenjeno moje ime niti kot da bi bil ovaditelj, niti da bi bil kot priča, 6. da sem ta slučaj prijavil poverjenstvu za pravosodstvo s prošnjo, da uvede proti meni preiskavo.

Ivan Vidmar,
višji sodni oficijal v Ložu.

* Za »Poslano« ne prevzema uredništvo nobene odgovornosti.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporoča cerkvenim zborom za velikononočno dobo sledeče skladbe:

Premrl Stanko. Velikononočne pesmi za mešan zbor in orgle. Part. K 1.80. Moderni in lepi napevi bodo mogočno učinkovali na vernike in poveljevali velikonočne praznike.

Foerster Anton. Credo za mešan ali enoglasni zbor z orglami. Izvod 20 vin. Kredo dela našim zborom največ pregla-vic v latinski maši, ker je najdaljši izmed vseh delov sv. maše in navedno tudi najtežji. Ta skladba je pa lahka in lepa ter se več odstavkov v njej recitira, vsled česar je tudi kratka. Kakor nalašč je ta kredo posebno slovesni maši dobrodošel, katero poje en sam duhovnik.

Kimovec Fr. Dr. Rihar renatus za mešan zbor. Part. K 4.50, gl. po 60 v. Zbirka obsega poleg drugih tudi več velikonočnih lepo harmoniziranih Riharjevih napevov in enega od Vnebohoda Gospodovega.

Laharnar Fr. Velikononočne pesmi za mešan zbor. Part. K 2.—. Lepi in primerni napevi, posebno za manjše zборе.

Grum Ant. Aleluja. Velikononočne pesmi za mešan zbor. Part. K 2.—. V zbirki se nahaja tudi prav primeren motet Regina coeli, ki se konča s prav lepo harmoniziranim značajnim velikonočnim koralnim spevom Aleluja, ki praznike še posebno povzdigne. Oblika zvezka je žepne izdaje in prav primerna za procesijo.

Grum Ant. Vidi aquam za mešan zbor. Part. K 1.20. Za zборе na deželi kar najbolj primeren.

Foerster Ant. Missa st. Ceciliae za mešan zbor. Part. K 3.—, gl. po 50 v. To je naša prva latinska maša, ki je že v 4. tisku izšla, vseskozi lepa in lahka.

Sattner P. Hugolin. Missa seraphica za mešan zbor in orgle (tudi za orkester; instrumentalni glasovi v zalogi). Part. K 4.50, gl. po 60 v. Ena najlepših in veličastnejših latinskih maš naših skladateljev, ki jo pojo tudi drugi narodi.

Moderno stanovanje

dveh ali treh sob s pritlikinami, se išče. Posredovalcem nagrada. Ponudbe na upravo pod šifro »Nagrada 1991.

Več zajcev in umetni hlev, skupno se prodaja pri kleparju Justinu, Glance—Vie 74. pri Ljubljani.

Pironov latinski slovar kupi takoj profesor L. Kost. 61, Novo mesto 209.

Pol krili voz v naravni barvi še čisto nov se prodaja. Kje, pove uprava Slovenca pod št. 1995.

Kmet z ženo brez otrok (ali največ eden) ob zdravniški pridni, vestni in samostojni delavca se sprejmeta na majhno posestvo v ljubljanskem predmestju, največ je vrta za obdelavo in pa živinoreja. Hrana dobra in zadostna; stanovanje prosto. Plača po dogovoru. Služba stalna. (Za kakega begunca tudi primerno, če misli za stalno). Pismene ponudbe pod »Kmet z ženo 1863. na upravo slovenca.

Dobro ohranjeno stružnico za železo, 2 in 1/2 m, kupi Kolinska tovarna kavnih prinesi v Ljubljani.

Vsega zdravilstva
Dr. Anđr. Gijjak
ordinira od 5.—11. in od 2.—4.
Ljubljana, Dunajska c. 15 II
nad kavarno »Evropa«.

Ženitna ponudba. 35letni finančni preglednik se želi, radi pomanjkanja druge priložitosti, v svrhu ženitve tem potom seznaniti z mlado gospojo, lepe zunanosti, dobrega značaja in z nekoliko premoženja. — Resne ponudbe s sliko, ki se na zahtevo vrne, je poslati pod »IDEALNI ZAKON« na upravnistvo »SLOVENCA«.

Resna ženitev!

Mladenec star 27. let in ima 2000 K. premoženja, se želi v svrhu ženitve seznaniti z gospodino ali mlado vdovo brez otrok, ki bi imela precej veliko posestvo, najraje kje na deželi. Ponudbe s sliko do 5. aprila na upravo lista pod šifro »Sreča 1919«.

Hlapec na večjem posestvu blizu Ljubljane se išče. Biti mora priden, pošten mož, ki bi poleg dela opravil tudi posej oskrbnika. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravnistvo Slovenca pod št. 1938.

VABILO
na
redni občni zbor
Posojilnice v Žužemberku,
registrovane zadruge z neomejeno zavezo, ki se bo vršil dne 6. aprila 1919 ob 3. uri pop. v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:
1. Čitanje revizijskega poročila.
2. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obnem zboru.
3. Poročilo načelstva.
4. Poročilo nadzorstva.
5. Odobritev računskega zaključka za leto 1918.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo v smislu § 40 združinskih pravil veljavno sklepal ne glede na število navzočih združnikov.

Načelstvo.

„Gozdarsko društvo“ za območje Slovenije

ima namen, dvigniti gozdarstvo v splošnem in posredovati, da stopijo v ožji stik strokovnjaki, vsi gozdni posestniki ter prijatelji in pospeševalci gozdarstva. Poklicano je tudi zastaviti svoj vpliv pri izvrševanju agrarne reforme na Slovenskem ozemlju v zaščito gozdarstva. Vpliv »Gozdarskega društva« more pa biti tem večji, čim več članov ima. Društvo se je priglasilo doslej mnogo novih članov, vendar še ni zastopano veliko število naših gozdnih posestnikov, kateri se uljudno vabijo, da čimprej pristopijo.

Pristopnina znaša 2 K, članarina pa za tekoče leto 4 K.

Gozdarsko društvo v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 1.

Dražba plemenske živine.

Na deželni pristavi v Medvodah se bo prodalo dražbenim potom
10 krav, par volov
in nekaj **mladih bikov**
slavorjave šviške živine v soboto, dne 29. marca t. l. — Dražba se prične točno ob 9. dopoldne.

Poverjenistvo za kmetijstvo.

Razpis.

Pri kopalšču v Doberni pri Celju se razpisuje za letošnje sezijo mesto
kopališkega zdravnika

z ginekologično predizobrazbo. Tozadevne primerno opremljene in kolikavane prošnje je poslati

do 3. aprila t. l.

poverjenistvu za javna dela v Ljubljani.

Glede renumeriranja zdravnika se bode z nameščencem pozneje dogovorilo, eventualno se lahko v prošnji stavi tozadevne zahteve.

Ljubljana, 17. marca 1919.

Poverjenik za javna dela: Anton Kristan m. p.

Drva trda in mehka, meterska in žagana, jabolčna in hrškova drevesa, žlahtnih vrst, 3 m visoka se ceno dobijo v Kolodvorski ulici št. 31 (gostilna Lampert).

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Gremlj trgovcev v Ljubljani.

Ker je dvorana v Mestnem domu dne 24. t. m. zasedena, naznanjam vsem članom gremlja, da se vrši občni zbor gremlja dne 24. t. m. ob pol 8. uri zvečer v mestni dvorani

Mestni trg, dohod v srednjem posloplju, I. nadst.

Se enkrat vabim vse trgovce, da se zanesljivo udeležijo tega zborovanja, ki je za vse trgovce vitalnega pomena.

Pridite vsi, komur je lastna blaginja pri srcu.

IVAN SAMEC, načelnik.

Ženska v starosti 30—40 let se sprejme v službo za pometanje, ribanje hodnikov in stranišč. Stanovanje v hiši ali tudi lahko izven hiše, hrana dobra in zadostna, plača po dogovoru. Ponuditi se je: Hotel »Stone« v Ljubljani.

Živo apno, portland cement, zidno in strešno opeko (vse v celih vagonih) fini mizarski lim (od 100 kg višje ponuja Valentin Urbančič, Ljubljana, Bleiweisova cesta št. 18 (nasproti liceju).

Francis - turbino

za 1000—2000 l-sek in padec 3 m, ku-pim. Ponudbe na Rantov mltn, Pod-brežje na Gorenjskem.

Sprejmeta se za veliko delo

2 krojaška pomočnika

Martin Mahkota, Spodnja Šiška.

Išče se za deželo, okolica Ljubljana, neozenjen, zanesljiv

kočijaž

vajen snajenja vozov in tudi konjske opreme. Natančne podatke pove upravnistvo tega lista pod št. 1919.

Vsakovrstne slamnike

prilporeča gospodm trgovcem in slavnemu občinstvu, kakor tudi tudi slavnate čevlje (solne), predpražnike, slamnate podplate za v čevlje

Franjo Cerar tovarna slamnikov, Stob, p. Domžale.

Tovarna je 7 minut od kolodvora.

TRTE

na prodaj. Cepljene na ripariaportalis, različnih vrst I. in II. Cena po dogovoru. Zglasiti se je osebno ali pismeno, dokler je še kaj zaloge pri posestniku (trtnarju) Franc Horvat, Mostje, pošta Juršinci pri Ptuj.

SEMENA

na debelo in drobno priporoča

SEVER & KOMP

Ljubljana

DR. P. DEFRNACESCHI

LJUBLJANA, ŠUBICEVA UL. 3.

(zraven muzeja)

ordinira ob delavnikih od 10.—12. ure dopoldne in od 2.—4. ure popoldne; ob nedeljah pa samo dopoldne.

Hišna

se išče za friziranje in serviranje, ki zna tudi šivati in je sposobna za spremljevalko na potovanju. Točne ponudbe sprejema upravništvo Slov. pod šifro C. C. 1990.

Elektromotor

s tremi konjskimi silami, še v dobrem stanju, se ceno prodaja. Kje, pove upravnistvo tega lista pod št. 1977.

Domači učitelj,

izvežban v temeljitem poučevanju odrasle osebe v slovensčni dobi takoj stalno službo v odlični družini. V službi sposobnosti ni kasneje izključena pri službi zasebnega tajnika. Resne onudbe sprejema uprava »Slovenca« pod šifro C. C. 1939.

Traverse (železne tračnice)

večinoma 6 m dolge ima še oddati Vinko Vabič, Žalec.

PRIMA BOSANSKE SLIVE PRIMA

BALKAN

trgovska špedicijska in komisijiska dolniška družba, tu

prodaja, dokler je zaloga, prvovrstne bosanske slive à 5 K kg netto. — Prodajajo se samo v barelih, po ca 100 kg. Novi leseni bareli po 25 K.

Poštne znamke

v zbirkah ali partijah, nadalje

stare trgovske korespondence

letnikov 1830—1880 kupujem po izrednih cenah. Pridem osebno k prodajalcu

Karel Rak, Maribor, Milinska ulica št. 34.

Čemu za spomlad nove obleke

ako se s prebarvanjem starih in kemičnim čiščenjem zamazanih doseže isto.

Najmodernejše barve, prihranek denarja.

Hitra in točna izvršitev. — Prva in največja jugoslovanska tovarna za barvanje, kemično čiščenje, pranje in svetlo-likanje perila.

Josip Relch Tovarna: Poljanski nasip št. 4.

Podružnica: Šelenburgova ul. 4.

Pošilna naročila se točno izvršujejo.

„KINTA“ karbidne svetilke

najnovejšega sestava, fino emajlirane, enostavne, ter popolnoma nenevarne razpošilja po poštnem povzetju za ceno 32 K, poštnina posebej.

Glavno zastopstvo KINTA svetilk, Ljubljana, Dunajska c. 12.

Telegrami: KINTA Ljubljana.

Družba za električno obrtstvo

Delniška družba

Montažni oddelek v MARIBORU, Edm. Schmidova ulica

št. 8.

Telefon št. 239.

1983

Naslov za brzojavke: Transformer Maribor.

Dobava naprav za električno luč in električne sile v vsakem obsegu.

Silodajni (dinamični) stroji in elektrobudniki za vsake tokovne vrste.

Prevozni in prenosni elektrobudniki za poljedelstvo.

Pretvorniki (transformatorji) in generatorji za vsako delo.

Vetrila (ventilatorji) in ekshaustorji.

Vmesne naprave za vsakovrstne tokovode (Hoch- und Niedervolt).

Zaloga električnega materiala, električnih svetil in kuril.

Proračuni stroškov in načrti (projekti) se radovaljno izdelujejo.

Udgovorni uredniki: Josip Gostinčar z Ljubljani.

Jugoslovanska tiskarna z Ljubljani.